

Sitech Civiele Voorwaarden voor uitvoering van civieltechnische werken	Sitech Standaard SCV 2021
	Civiele Voorwaarden
	Uitgave: 2021-01

INHOUDSOPGAVE

VOORSCHRIFTEN EN BEPALINGEN	2
ALGEMENE VOORWAARDEN	2
HOOFDSTUK I ALGEMEEN.....	3
HOOFDSTUK II VERTEGENWOORDIGING VAN PARTIJEN	4
HOOFDSTUK III ALGEMENE VERPLICHTINGEN VAN PARTIJEN	4
HOOFDSTUK IV AANVANG, UITVOERINGSDUUR, OPLEVERING	7
HOOFDSTUK V WIJZIGING TIJDSTIPPEN VAN UITVOERING, SCHORSING, BEËINDIGING IN ONVOLTOOIDE STAAT	10
HOOFDSTUK VI WERKTERREIN, RECLAME	11
HOOFDSTUK VII BOUWSTOFFEN	12
HOOFDSTUK VIII HULPMIDDELEN	14
HOOFDSTUK IX MEER-EN MINDERWERK	17
HOOFDSTUK X GARANTIE, ZEKERHEIDSTELLING, VERZEKERING	21
HOOFDSTUK XI SCHADE AAN HET WERK.....	23
HOOFDSTUK XII IN GEBREKE BLIJVEN, ONVERMOGEN OF OVERLIJDEN VAN EEN DER PARTIJEN.....	24
HOOFDSTUK XIII KOSTENVERHOGENDE OMSTANDIGHEDEN	25
HOOFDSTUK XIV VASTLEGGEN VAN DE TOESTAND, BESLECHTING VAN GESCHILLEN	25
HOOFDSTUK XV SLOTBEPALINGEN (toevoeging)	26

VOORSCHRIFTEN EN BEPALINGEN

Deze Sitech Civiele Voorwaarden zijn gebaseerd op de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van Werken en van Technische Installatiewerken 2012 (UAV)), vastgesteld bij beschikking van de Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, d.d. 19 januari 2012 nummer 2011-2000541953.

ALGEMENE VOORWAARDEN

Deze Sitech Civiele Voorwaarden worden toegepast door en voor alle Sitech-ondernemingen en zijn een integraal deel van de Overeenkomst en vervangen en prevaleren boven alle voorwaarden van de Aannemer.

Alle voorschriften en voorwaarden die worden genoemd in, of waarnaar verwezen wordt of zijn bijgevoegd bij de aanbieding van de Aannemer, alsmede enige later ontvangen correspondentie worden hierbij vervallen verklaard tenzij deze expliciet in de Overeenkomst zijn opgenomen.

De Overeenkomst is bindend voor de Opdrachtgever indien deze schriftelijk is gegeven of schriftelijk is bevestigd door de Opdrachtgever.

De Aannemer wordt geacht de Overeenkomst te hebben aanvaard door ondertekening en terugzending van het Orderbevestigingsformulier of indien hij is begonnen met de uitvoering van het Werk.

Orderbevestigingen die veranderingen of afwijkingen van de voorwaarden van de Overeenkomst bevatten, zijn alleen bindend indien, voor zover en vanaf het moment dat deze schriftelijk door Opdrachtgever zijn geaccepteerd.

Onderdelen van Goederen en/of Bouwstoffen die niet zijn gespecificeerd in de Overeenkomst maar die nodig zijn voor de goede, veilige en efficiënte Werking, constructie of onderhoud van de Goederen en/of Bouwstoffen en voor vervulling van de garantieverplichting van Aannemer worden geacht onderdeel te zijn van de Overeenkomst en zullen worden geleverd en/of uitgevoerd door Aannemer zonder extra kosten voor Opdrachtgever tenzij anders omschreven in de Overeenkomst.

Handelsgewoonte en/of handelsgebruik zijn niet van toepassing op de interpretatie van de Overeenkomst.

HOOFDSTUK I- ALGEMEEN

Artikel 1 Definities

In deze voorwaarden wordt verstaan onder:

Aannemer:	de natuurlijke of rechtsperso(n)en met wie de Opdrachtgever een Inkooporder heeft gesloten voor het Werk. <i>Het woord contractor of equivalenten daarvan, die elders in de Inkooporder gebruikt kunnen worden, zullen dezelfde betekenis hebben als Aannemer;</i>
Aanneemsom:	het bedrag of de bedragen, genoemd in de Inkooporder, vermeerderd of verminderd met de prijs van overeengekomen meer- of minderwerk, exclusief omzetbelasting;
Bestek:	de nauwkeurige beschrijving van de materialen en onderdelen voor het Werk en de functionele vereisten van het Werk, de daarbij behorende stukken, de voor de Werkzaamheden geldende voorwaarden, tijdschema van uitvoering, alsmede de Staat van aanwijzing en de nota van inlichtingen;
Bouwstoffen:	de in het Werk te brengen materialen, voorwerpen, onderdelen, installaties of onderdelen daarvan, grond, zand en dergelijke;
Dag:	Kalenderdag;
Directie:	<i>de in de Inkoop Order genoemde gemachtigde van Opdrachtgever. De Directie vertegenwoordigt de Opdrachtgever en is belast met het toezicht op de uitvoering van het werk;</i>
Opdrachtgever:	<i>De rechtspersoon met wie Aannemer een Inkooporder heeft gesloten voor het Werk. Voor de garanties, aansprakelijkheid en schadevergoeding wordt onder Opdrachtgever mede verstaan diens afnemers/opdrachtgever/kopers;</i>
Goederen:	<i>Het ontwerp, de diensten, de materialen, apparatuur en alle bijbehorende documenten die geleverd dienen te worden overeenkomstig de Inkooporder, alsmede enig onderdeel of enige component dat hiervan deel uitmaakt;</i>
Inkooporder:	de tussen Opdrachtgever en Aannemer schriftelijk tot stand gekomen overeenkomst van aanneming van Werk (titel 7.12 BW) of Overeenkomst van opdracht (titel 7.7 BW), met inbegrip van alle in de Inkooporder vermelde bijlagen, specificaties (waaronder mede begrepen de geldende Site Regelgeving en aanvullende site regelgeving van koper (deze regelgeving is te raadplegen op https://www.chemelot.nl/veiligheid/regelgeving)), Bestek, tekeningen en documenten. <i>De woorden afroeporder, overeenkomst, order, opdracht of equivalenten daarvan, die elders in de Inkooporder gebruikt kunnen worden, zullen dezelfde betekenis hebben als Inkooporder;</i>
Levertijd:	De in de Inkooporder bepaalde termijn waar binnen het Werk, respectievelijk een gedeelte van het Werk, moet worden opgeleverd;
Staat van Aanwijzing:	Een door Opdrachtgever of de Directie vóór de totstandkoming van de Inkooporder schriftelijk opgestelde notitie waarin wordt opgenomen de aan alle inschrijvers tijdens de aanwijzing medegedeelde aanvullende gegevens met betrekking tot het Werk en/of de eventuele wijzigingen van en/of aanvullingen op de Inkooporder;
SCV:	deze Sitech Civiele Voorwaarden;
UAV:	<i>Uniforme Administratieve Voorwaarden. De uniforme voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatie werken 2012;</i>
Werk:	<i>De volgens de Inkooporder te verrichten prestaties;</i>
Werkdag:	<i>een kalenderdag, met uitzondering van zaterdag, zondag of een in Nederland geldende algemene feestdag;</i>
Werkterrein:	<i>het terrein waar de Werkzaamheden voor het Werk worden verricht;</i>
Werkzaamheden:	<i>de werkzaamheden die verband houden met de uitvoering van de Inkooporder.</i>

Artikel 2 Van toepassing zijnde voorschriften, tegenstrijdige bepalingen

1. *Tot de Inkooporder behoren mede, als waren zij er letterlijk in opgenomen, de op het Werk van toepassing verklaarde technische normvoorschriften zoals deze drie maanden voor de dag van aanbesteding luiden.*
2. Indien onderdelen van de Inkooporder onderling tegenstrijdig zijn, wordt, tenzij een andere bedoeling uit de Inkooporder voortvloeit, de rangorde daarvan bepaald aan de hand van de volgende regels:
 - a. een nieuw geschreven of getekend document gaat voor een oud geschreven of getekend document;
 - b. de beschrijving gaat voor een tekening;
 - c. een bijzondere regeling gaat voor een algemene regeling,met dien verstande, dat regel a. gaat voor de regels b. en c. , en regel b. voor regel c. Indien toepassing van deze regels geen uitkomst biedt, wordt de tegenstrijdigheid, met inachtneming van de billijkheid, uitgelegd ten nadele van degene door of namens wie de Inkooporder is opgesteld.
3. Het in het tweede lid bepaalde laat onverlet de verplichting van de Aannemer om de Directie te waarschuwen in geval van een klaarblijkelijke tegenstrijdigheid tussen onderdelen van de Inkooporder.

HOOFDSTUK II- VERTEGENWOORDIGING VAN PARTIJEN

Artikel 3 Directie

1. De Opdrachtgever is gerechtigd een of meer personen aan te wijzen om als Directie op te treden of de Directie bij te staan dan wel als zodanig aangewezen personen door anderen te vervangen *en geeft hiervan, en van wijzigingen hierin, schriftelijk kennis aan Aannemer.*
2. Personen die zijn aangewezen om de Directie bij te staan, *binden deze slechts indien dit schriftelijk aan de Aannemer is medegedeeld.*
3. De Directie is bevoegd te bepalen, dat door haar aan te duiden Werkzaamheden alleen mogen worden uitgevoerd in tegenwoordigheid van de Directie of van door haar aangewezen personen.

Artikel 4 Gemachtigde van de Aannemer

1. *Indien en voor zover Aannemer tijdens de uitvoering van de Werkzaamheden niet in persoon op de plaats van het Werk aanwezig is, dient hij te zijn vertegenwoordigd door een gemachtigde, die hem in alle zaken betreffende het Werk vertegenwoordigt en verbindt.*
2. *De Aannemer dient voor de aanvang van de Werkzaamheden schriftelijk mede te delen, wie als de in lid 1 bedoelde gemachtigde optreedt. De Aannemer geeft van elke wijziging of intrekking van de machtiging onverwijld schriftelijk kennis aan Opdrachtgever.*

HOOFDSTUK III- ALGEMENE VERPLICHTINGEN VAN PARTIJEN

Artikel 5 Verplichtingen van de Opdrachtgever

1. Indien de aard van het Werk hiertoe aanleiding geeft, houdt de Directie vóór de aanvang van het Werk een bouwbespreking met de Aannemer en de leidingbeheerders, waarbij de Aannemer wordt ingelicht omtrent de juiste ligging van de zich in of nabij het Werk en het werkterrein bevindende onder- en *bovengrondse* kabels en leidingen en waarbij wordt vastgesteld wat daarmee moet geschieden. Indien de Directie deze bouwbespreking niet houdt, zal de Aannemer vóór de aanvang van het Werk om het houden van die bespreking verzoeken. De Directie zal aan dit verzoek gevolg geven. De Opdrachtgever zorgt dat de Aannemer tijdig kan beschikken over:
 - a. het terrein of het water, waarop of waarin het Werk moet worden uitgevoerd;
 - b. *de verstrekkingen, die de Opdrachtgever ingevolge de Overeenkomst doet.*
2. De Opdrachtgever draagt de verantwoordelijkheid voor de door of namens hem voorgeschreven constructies en werkwijzen, daaronder begrepen de invloed die daarop door de bodemgesteldheid wordt uitgeoefend, alsmede voor de door of namens hem gegeven orders en aanwijzingen.
3. Indien Bouwstoffen of hulpmiddelen, die de Opdrachtgever ter beschikking heeft gesteld, gebreken mochten hebben, is de Opdrachtgever aansprakelijk voor de daardoor veroorzaakte schade.
4. De Opdrachtgever is aansprakelijk voor de functionele ongeschiktheid

- a. van door hem voorgeschreven Bouwstoffen;
 - b. van Bouwstoffen, die bij een door hem voorgeschreven leverancier moeten worden betrokken, tenzij de Aannemer een keuzemogelijkheid had met betrekking tot deze Bouwstoffen.
5. Onder de functionele ongeschiktheid van Bouwstoffen wordt verstaan het naar hun aard niet geschikt zijn van deze Bouwstoffen voor het doel waarvoor zij blijkens de Inkooporder zijn bestemd.
 6. Indien nieuwe wettelijke voorschriften of beschikkingen van overheidswege hogere eisen aan het Werk stellen dan in de Overeenkomst is bepaald, zullen wijzigingen van het Werk, welke nodig zijn om aan die eisen te voldoen, worden verrekend als meerwerk.
 7. Indien en voor zover Opdrachtgever weet dat het bouwterrein, de uit het Werk komende oude Bouwstoffen of de door de Opdrachtgever ter beschikking gestelde Bouwstoffen verontreinigd zijn, geeft hij de aard en de omvang daarvan, voor zover voor de uitvoering van het Werk van belang, in de Inkooporder aan.
 8. *Het bepaalde in dit artikel is niet van toepassing indien als gevolg daarvan voor Aannemer redelijkerwijze schade voorzienbaar was of kon zijn en ontslaat de Aannemer dan ook niet van diens aansprakelijkheid jegens de Opdrachtgever of derden.*

Artikel 6 Verplichtingen van de Aannemer

1. De Aannemer is verplicht het Werk uit te voeren naar de bepalingen van de Overeenkomst zonder aanspraak op verrekening, bijbetaling of schadevergoeding *te kunnen doen gelden tenzij schriftelijk anders overeengekomen is*. Hij is verplicht al datgene te verrichten, wat naar de aard van de Overeenkomst door de wet, de billijkheid of het gebruik wordt gevorderd of tot een behoorlijke aanwending der Bouwstoffen behoort. *De opzet van het Werk zal zodanig zijn, dat daardoor schade aan personen, goederen of milieu zoveel mogelijk wordt beperkt.*
2. De Aannemer is verplicht het Werk uit te voeren volgens de door de Directie te verstrekken of de door haar goed te keuren tekeningen. Hij is verplicht de orders en aanwijzingen op te volgen die hem door de Directie worden gegeven. *Het is de Aannemer verboden op het werkterrein andere werkzaamheden uit te voeren dan die welke voor de uitvoering van de Overeenkomst noodzakelijk zijn.*
3. De verplichtingen van de Aannemer omvatten mede:
 - a. de levering van de nodige Bouwstoffen en het verrichten van de nodige werkzaamheden;
 - b. de beschikbaarstelling van gereedschap, materieel, hulpmaterialen, hulpstoffen, hulpwerken en andere hulpmiddelen, nodig voor de uitvoering van het Werk en het verrichten van de nodige hulpwerkzaamheden;
 - c. de betaling van precario, kosten van aansluiting van hulpleidingen en dergelijke.
4. Het Werk en de uitvoering daarvan zijn voor rekening en risico van de Aannemer met ingang van de datum van aanvang of zoveel eerder als de Aannemer ingevolge artikel 7, tweede lid, met het Werk begint, tot en met de dag waarop het Werk overeenkomstig het bepaalde in artikel 10, eerste of tweede lid, als opgeleverd wordt beschouwd. *Onder het Werk en de uitvoering daarvan worden mede begrepen al hetgeen daaraan dienstig is.*
5. De wijze van uitvoering van het Werk moet zodanig zijn, dat voor de Opdrachtgever dan wel voor derden geen nodeloze hinder is te duchten. De Aannemer dient het Werk zodanig uit te voeren, dat daardoor schade aan personen, goederen of milieu zoveel mogelijk wordt beperkt.
6. Onvoldoend Werk wordt binnen een door de Directie in billijkheid te stellen termijn tot haar genoegen door de Aannemer verbeterd of vernieuwd. Deze verbetering of vernieuwing geschiedt op kosten van de Aannemer, tenzij het onvoldoend Werk het gevolg is van een omstandigheid die voor rekening van de Opdrachtgever komt.
7. Tenzij dit niet is toe te rekenen aan Aannemer, zijn personeel, zijn onderaannemers of zijn leveranciers is de Aannemer aansprakelijk voor schade aan al dan niet met het Werk in verband staande werken, goederen en/of personen, voor zover deze door de uitvoering van het Werk is toegebracht.
8. De Aannemer vrijwaart de Opdrachtgever tegen aanspraken van derden tot vergoeding van iedere schade, voor zover deze door of in verband met de uitvoering van het Werk is toegebracht tenzij dit is toe te rekenen aan Opdrachtgever.
9. De Aannemer zorgt voor de tijdige verkrijging van publiekrechtelijke en privaatrechtelijke toestemmingen en de tekeningen en andere gegevens, die hij nodig heeft of wenst.
10. De Aannemer wordt geacht bekend te zijn met de voor de uitvoering van het Werk van belang zijnde wettelijke voorschriften en beschikkingen van overheidswege, voor zover deze op de dag van aanbesteding in werking zijn getreden. De aan de naleving van deze voorschriften en beschikkingen verbonden gevolgen zijn voor zijn rekening.
11. De gevolgen van de naleving van wettelijke voorschriften of beschikkingen van overheidswege, die na de dag van aanbesteding in werking treden, komen voor rekening van de Opdrachtgever, tenzij redelijkerwijs moet worden aangenomen dat de Aannemer die gevolgen reeds op de dag van aanbesteding had kunnen voorzien. *Wijziging van de materiaal prijzen alsmede kostenverhogingen van huren, vrachten, lonen, fiscale en sociale lasten enz. welke zich na de totstandkoming van de Overeenkomst voordoen, geven géén recht op verrekening tenzij daarvoor in de Overeenkomst een regeling is opgenomen.*

12. Indien de constructies, werkwijzen, orders en aanwijzingen, bedoeld in artikel 5 lid 2, dan wel de Bouwstoffen of hulpmiddelen, bedoeld in artikel 5 lid 3, klaarblijkelijk zodanige fouten bevatten of gebreken vertonen, dat de Aannemer in strijd met de eisen van redelijkheid en billijkheid zou handelen door zonder de Directie daarop te wijzen tot uitvoering van het desbetreffende onderdeel van het Werk over te gaan, is hij voor de schadelijke gevolgen van zijn verzuim aansprakelijk. Het in dit lid bepaalde is van overeenkomstige toepassing op de in het artikel 5 lid 4 en het lid 25 van dit artikel bedoelde gevallen.
13. Indien de Aannemer meent, behalve op de aannemingsom, op de vergoeding van de omzetbelasting en op de verrekening ingevolge de artikel 35 tot en met 39, nog andere aanspraken jegens de Opdrachtgever te hebben, geeft hij daarvan zo spoedig mogelijk schriftelijk aan deze kennis en in elk geval op zodanig tijdstip dat de Directie de ter zake nodige gegevens kan verzamelen. Aan het verzamelen van die gegevens verleent de Aannemer zijn medewerking. De Opdrachtgever of de Directie kan van de Aannemer nadere inlichtingen verlangen omtrent de door hem kenbaar gemaakte aanspraken.
14. De Aannemer zorgt voor orde en veiligheid op het Werk. Hij zorgt tevens voor een zodanige verlichting, dat een goede uitvoering van het Werk gewaarborgd is.
 - a. Wanneer bij de uitvoering van het Werk voorwerpen of stoffen worden aangetroffen, waarvan redelijkerwijs geacht kan worden dat deze schade kunnen toebrengen aan personen, goederen of milieu, brengt de Aannemer dit onmiddellijk ter kennis van de Directie. Hij neemt terstond, zo mogelijk in overleg met de Directie, de door de omstandigheden vereiste veiligheidsmaatregelen
 - b. Voor zover zulks redelijkerwijze van hem kan worden gevergd, is de Aannemer verantwoordelijk voor de arbeidsomstandigheden waaronder begrepen de veiligheid op het Werk.
 - c. De Aannemer zal zijn werknemers wijzen op de verplichtingen uit de Inkooporder, waaronder de veiligheidsvoorschriften welke zijn opgenomen in de Site Regelgeving Chemelot Site en Aanvullende Veiligheidsregels Plants & Sitech Services.
 - d. Uiterlijk bij de oplevering van het Werk dient de Aannemer het bouwterrein alsook de aan- en afvoerwegen geheel te hebben ontruimd en in de staat te hebben teruggebracht waarin deze door hem bij de aanvang van het Werk werd aanvaard.
 - e. Alle op grond van dit artikel te maken kosten zijn voor rekening van de Aannemer.
 - f. Indien meer aannemers op het bouwterrein werkzaam zijn, is ieder van deze aannemers voor de uitvoering van de totale opruimingswerkzaamheden verantwoordelijk en worden de kosten van het opruimen via een door de Directie te bepalen verdeelsleutel aan de betrokken aannemers in rekening gebracht.
15. De aard en de omvang van het Werk bepalen kwantiteit en kwaliteit van de aan te stellen werknemers, alsmede de door dezen beschikbaar te stellen tijd. Incompetentie dan wel onacceptabel gedrag vertonende werknemers van de Aannemer zullen op eerste aanzegging van Opdrachtgever worden verwijderd van het Werk en dienen onmiddellijk te worden vervangen.
16. De Aannemer moet gedurende de uitvoering van het Werk op of in de nabijheid van de plaats, waar het wordt uitgevoerd, aanwezig zijn, tenzij de Directie zulks onnodig oordeelt of een gemachtigde hem overeenkomstig artikel 4 vertegenwoordigt.
17. De Aannemer dient bij de aanvang van de werkzaamheden het organisatieschema met betrekking tot de door hem op het Werk aangestelde en/of aan te stellen werknemers, ter goedkeuring aan de Directie voor te leggen. Tevens dient de Aannemer binnen 14 dagen na verlening van de opdracht gedetailleerde tijdschema's aan de Directie te sturen. De tijdschema's dienen de werkbezetting en voor elk planningsonderdeel het percentage van de totale opdracht te bevatten.
18. De Aannemer verleent toegang tot het Werk en het Werkterrein aan de personen, die door de Opdrachtgever of de Directie tot toegang zijn gemachtigd, voor zover hij daartegen geen redelijke bezwaren heeft.
19. Behalve het te werk gestelde personeel en uit andere hoofde bevoegde personen, mag de Aannemer andere personen op het Werk en het werkterrein toelaten voor zover de Opdrachtgever of de Directie daarvoor schriftelijke goedkeuring heeft verleend.
20. De Aannemer zorgt er voor, dat de Directie en door de Directie aangewezen personen, voor zover fabrieksgeheim zich daartegen niet verzet vrije toegang hebben tot de terreinen, fabrieken, werkplaatsen en loodsden, zowel van de Aannemer als van onderaannemers en leveranciers, waar werkzaamheden ten behoeve van het Werk worden verricht of voor het Werk bestemde Bouwstoffen zijn opgeslagen, teneinde de werkzaamheden respectievelijk de Bouwstoffen te inspecteren.
21. Indien uit hoofde van fabrieksgeheim vrije toegang als bedoeld in het voorgaande lid niet of niet ten volle kan worden gegeven, moet hiervan kennis worden gegeven:
 - a. bij de inschrijving, indien de bevoegdheid tot het verlenen van vrije toegang bij de Aannemer berust;
 - b. bij de aanvraag tot goedkeuring van de betrokken onderaannemer of leverancier, indien de bevoegdheid bij een van hen berust.Een kennisgeving als bedoeld onder a. zal niet worden aangemerkt als een aan de inschrijving verbonden

voorwaarde.

22. Indien twee of meer personen tezamen een Werk hebben aangenomen, zijn zij hoofdelijk voor de gehele uitvoering daarvan aansprakelijk. Zij zijn verplicht een van hen schriftelijk aan te wijzen om hen in alle opzichten te vertegenwoordigen.
23. De Aannemer zal het Werk niet geheel of ten dele aan een ander overdragen zonder schriftelijke goedkeuring van de Opdrachtgever. *Opdrachtgever behoudt zich het recht voor de Overeenkomst of enig gedeelte daarvan of enig daaraan verbonden voordeel of belang over te dragen aan derden zonder vooraf verkregen schriftelijke goedkeuring van de Aannemer.*
24. De Aannemer kan bepaalde onderdelen van het Werk in onderaanneming laten uitvoeren, mits voor de keuze van deze onderdelen en van de daarvoor in te schakelen onderaannemers de schriftelijke goedkeuring van de Directie is verkregen; deze goedkeuring zal niet mogen worden onthouden op onredelijke gronden. De Aannemer blijft niettemin jegens de Opdrachtgever voor die onderdelen ten volle verantwoordelijk. *De Aannemer vertegenwoordigt en verbindt de onderaannemer in alle zaken betreffende het Werk. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 40 lid 14 vrijwaart de Aannemer de Opdrachtgever tegen alle vorderingen van de onderaannemer op de Opdrachtgever.*
25. Indien door of namens de Opdrachtgever het inschakelen van een bepaalde onderaannemer of leverancier is of wordt voorgeschreven, is de Aannemer voor wat het presteren van die onderaannemer of leverancier betreft jegens de Opdrachtgever tot niet meer gehouden dan tot datgene, waartoe de Aannemer die onderaannemer of leverancier kan houden krachtens de voorwaarden door deze gehanteerd en zoals deze door de Opdrachtgever zijn aanvaard of goedgekeurd. Indien de voorgeschreven onderaannemer of leverancier niet, niet tijdig of niet deugdelijk presteert en de Aannemer het redelijkerwijs nodige heeft gedaan om nakoming en/of schadevergoeding te verkrijgen, zal de Opdrachtgever de voor de Aannemer ontstane meerdere kosten aan hem vergoeden, voor zover deze hem niet zijn vergoed door de onderaannemer of leverancier. Daartegenover zal de Aannemer, op eerste verzoek van de Opdrachtgever, aan deze zijn vordering op de voorgeschreven onderaannemer of leverancier cederen tot aan het door de Opdrachtgever aan hem vergoede bedrag.
26. Indien onderdelen van het Werk in onderaanneming worden uitgevoerd, zal de Aannemer de onderaannemer volledig inlichten omtrent de bepalingen van de Inkooporder, die bij het desbetreffende onderdeel van belang kunnen zijn, en omtrent de wijze van uitvoering.
27. Orders en aanwijzingen betreffende die onderdelen zullen door de Directie uitsluitend aan de Aannemer worden kenbaar gemaakt en zullen door deze aan de onderaannemer worden doorgegeven, tenzij de Aannemer na o overleg met de onderaannemer schriftelijk verzoekt bedoelde orders en aanwijzingen tevens rechtstreeks aan de onderaannemer mede te delen. *De Directie is niet verplicht aan dit verzoek gevolg te geven.*
28. De Aannemer is verplicht ter zake van de Overeenkomst in Nederland domicilie te hebben voor zover hij niet reeds in Nederland is gevestigd.
29. Alle tot het Werk van de Aannemer behorende tekenwerk dient uitgevoerd te worden op formaat A4 tot en met A0 (volgens norm NEN 379 of ISO 5457) en zowel in analoge versie als in digitale versie verstrekt te worden aan de Directie. De digitale versie zal door de Aannemer verstrekt worden in een vrij bewerkbare vorm en dus zonder enige vorm van versleuteling.
 1. Tekeningen dienen alle relevante gegevens betreffende afmetingen, materialen en productie te vermelden en waar nodig door berekeningen volgens algemeen aanvaarde methoden gestaafd te worden.
 2. Alle voor de beoordeling van het Werk noodzakelijke tekeningen worden door de Aannemer tijdig ter beoordeling voorgelegd aan de Directie. Uiterlijk 15 Werkdagen na ontvangst van de tekeningen deelt de Directie de Aannemer zijn commentaar mede. Op deze mededeling is van toepassing hetgeen omtrent toezicht, invloed en onderzoek door of vanwege de Opdrachtgever is bepaald in artikel 5 lid 2.
 3. In geval Directie binnen 15 Werkdagen geen commentaar heeft medegedeeld kan Aannemer de tekeningen als goedgekeurd beschouwen. Ondanks goedkeuring van de tekeningen door de Directie blijft de Aannemer voor de juistheid ervan verantwoordelijk.

HOOFDSTUK IV- AANVANG, UITVOERINGSDUUR, OPLEVERING

Artikel 7 Datum van aanvang

1. Als datum van aanvang zal worden aangemerkt de vijfde werkdag na de dag waarop de Aannemer het Werk is opgedragen.
2. Tenzij in de Inkooporder anders is bepaald, staat het de Aannemer vrij, behoudens bezwaar van de Directie, ook

vóór de datum van aanvang met het Werk te beginnen.

3. *Tenzij in de Inkooporder anders is bepaald, staat het de Directie vrij om aan Aannemer opdracht te geven om ook vóór de datum van aanvang met het Werk te beginnen.*
4. Indien aan de totstandkoming van de Overeenkomst geen aanbesteding is voorafgegaan, wordt voor de toepassing van de artikel 2 lid 2, artikel 6, lid 11 en 13, artikel 48 lid 2 en artikel 49 lid 2, in plaats van 'de dag van aanbesteding' gelezen 'de dag van de prijsaanbieding van de Aannemer'.

Artikel 8 Uitvoeringsduur, uitstel van oplevering

1. De termijn, binnen welke het Werk moet worden opgeleverd, wordt in de Inkooporder uitgedrukt:
 - a. hetzij in een aantal werkbare werkdagen;
 - b. hetzij in een aantal kalenderdagen, -weken of -maanden;
 - c. hetzij door een bepaalde dag te noemen.
2. Indien een termijn is uitgedrukt in een aantal werkbare werkdagen, worden werkdagen, respectievelijk halve werkdagen, als onwerkbaar beschouwd, wanneer daarop door omstandigheden buiten de aansprakelijkheid van de Aannemer gedurende ten minste vijf uren, respectievelijk ten minste twee uren, door het grootste deel van de arbeiders of machines niet kon worden gewerkt.
3. *In de Inkooporder worden aanvang en duur van de Levertijd en de opleveringsdatum bepaald. Indien geen aanvangsdatum is bepaald, wordt deze in onderling overleg vastgesteld en schriftelijk bevestigd. De Levertijd kan door Opdrachtgever worden onderverdeeld in termijnen waarin steeds een bepaald gedeelte van het Werk moet zijn voltooid.*
4. *De Levertijd is bindend. Door het enkele feit van overschrijding daarvan is Aannemer in verzuim. Opdrachtgever heeft dan het recht te zijner keuze de opdracht te ontbinden of nakoming te verlangen, in beide gevallen onverminderd zijn recht op schadevergoeding.*
5. Als de oplevering van het Werk zou moeten geschieden op een dag die geen werkdag is, geldt de eerstvolgende werkdag als de overeengekomen dag van oplevering.
6. *De Levertijd kan door de Opdrachtgever worden verlengd respectievelijk verkort, hetzij eigener beweging, hetzij op een daartoe strekkend verzoek van de Aannemer respectievelijk Opdrachtgever of Directie. Een verzoek van de Aannemer om termijn verlenging zal slechts in overweging kunnen worden genomen, indien dit schriftelijk geschiedt en – behoudens ontheffing door de Directie- binnen tien werkbare werkdagen nadat de aanleiding van het verzoek zich heeft voorgedaan.*
7. *Indien in de Inkooporder een afzonderlijke termijn is gesteld, binnen welke een deel van het Werk moet worden opgeleverd, wordt voor de toepassing van artikel 6 lid 4, 8, 9, 10, 11, 12, 42 en 44 dat deel als een afzonderlijk Werk aangemerkt. Indien de inschrijving niet heeft plaatsgevonden op basis van een inschrijvingsbiljet dient door de Aannemer schriftelijk binnen 10 Werkdagen na datum opdracht, de opdracht te worden bevestigd door middel van een opdrachtbevestiging.*
8. *De Aannemer wordt geacht een opdracht van de Opdrachtgever te hebben aanvaard indien hij zonder schriftelijke opdrachtbevestiging aanvangt met de uitvoering van het Werk.*
9. *Indien in de Inkooporder een afzonderlijke termijn is gesteld, binnen welke de uitvoering van het Werk tot een bepaalde stand moet zijn gevorderd, voordat de oplevering plaats vindt, is het bepaalde in artikel 8, 9 en 42 van overeenkomstige toepassing.*
10. *Indien door overmacht, door voor rekening van de Opdrachtgever komende omstandigheden, of door het door of namens de Opdrachtgever aanbrengen van wijzigingen in de Inkooporder dan wel van wijzigingen in de uitvoering van het Werk, niet van de Aannemer kan worden gevegd dat het Werk binnen de overeengekomen termijn wordt opgeleverd, heeft hij recht op een redelijke termijnverlenging.*

Artikel 9 Opneming en goedkeuring

1. *Onder opneming wordt mede verstaan beproeving van een technische installatie die deel uitmaakt van het Werk.* De opneming van het Werk geschiedt op schriftelijke, tot de Directie gerichte aanvraag van de Aannemer, waarin deze mededeelt op welke dag het Werk naar zijn oordeel voltooid zal zijn. De Directie kan genoegen nemen met een mondelinge mededeling, welke in het dagboek of weekrapport, bedoeld in artikel 27, wordt aangetekend.
2. De opneming geschiedt zo spoedig mogelijk en in de regel binnen acht dagen na de in het eerste lid bedoelde dag. De dag en het tijdstip van opneming worden aan de Aannemer tijdig en zo mogelijk ten minste drie dagen tevoren schriftelijk medegedeeld. De Directie kan verlangen, dat de Aannemer of zijn gevolmachtigde bij de opneming tegenwoordig is.
3. Nadat het Werk is opgenomen, wordt aan de Aannemer binnen acht dagen schriftelijk medegedeeld, of het al dan niet is goedgekeurd, in het laatste geval met opgaaf van de gebreken, die de redenen voor de onthouding van de

- goedkeuring zijn. Wordt het Werk goedgekeurd, dan wordt als dag van goedkeuring aangemerkt de dag waarop de desbetreffende mededeling aan de Aannemer is verzonden.
4. Met toestemming van de Aannemer kan, in plaats van de schriftelijke mededeling bedoeld in het vorige lid, worden volstaan met een overeenkomstige aantekening in het dagboek of weekrapport, met vermelding van de datum der aantekening. Alsdan wordt, indien het Werk wordt goedgekeurd, als dag van goedkeuring aangemerkt de dag waarop de desbetreffende aantekening is geplaatst.
 5. Wordt niet binnen *dertig dagen* na de opneming een schriftelijke mededeling, of het Werk al dan niet is goedgekeurd, aan de Aannemer verzonden dan wel, in het geval bedoeld in het vierde lid, een overeenkomstig aantekening in het dagboek of weekrapport geplaatst, dan wordt het Werk geacht op de *éénendertigste* dag na de opneming te zijn goedgekeurd.
 6. Geschiedt de opneming niet binnen vijftien dagen na de in het eerste lid bedoelde dag, dan kan de Aannemer bij aangetekende brief een nieuwe aanvraag tot de Directie richten, met verzoek het Werk binnen acht dagen op te nemen. Voldoet de Directie niet aan dit verzoek, dan wordt het Werk geacht op de *negende dag* na de verzending van die brief te zijn goedgekeurd.
 7. Kleine gebreken, die gevoeglijk vóór een nog volgende betalingstermijn kunnen worden hersteld, zullen geen reden tot onthouding van goedkeuring mogen zijn, mits zij een eventuele ingebruikneming niet in de weg staan. De Aannemer is gehouden de in dit lid bedoelde gebreken zo spoedig mogelijk te herstellen.
 8. Met betrekking tot een heropneming na onthouding van goedkeuring vinden de bovenvermelde bepalingen overeenkomstige toepassing.
 9. Bij een heropneming zullen andere gebreken dan die, welke overeenkomstig het zevende lid aan de Aannemer zijn opgegeven, alleen dan reden tot hernieuwde onthouding van goedkeuring kunnen zijn, indien zij eerst na de voorafgegane opneming aan de dag zijn getreden.

Artikel 10 Oplevering

1. Het Werk wordt als opgeleverd beschouwd, indien het overeenkomstig het bepaalde in *artikel 8* en *9* is of geacht wordt te zijn goedgekeurd.
De dag, waarop het Werk is of geacht wordt te zijn goedgekeurd, geldt als dag waarop het Werk is opgeleverd
- 1a. Tenzij in de Inkooporder anders is voorgeschreven, verstrekt Aannemer aan Opdrachtgever *de actuele tekeningen* en de bedienings- en onderhoudsvoorschriften met betrekking tot het technische installatiewerk op het tijdstip van ingebruikneming van het technische installatiewerk, of van het desbetreffende onderdeel daarvan, dan wel uiterlijk op de dag waarop het technische installatiewerk als opgeleverd moet worden beschouwd.
2. Indien de Aannemer niet een aanvraag om opneming als bedoeld in artikel 9, eerste lid, tot de Directie heeft gericht, doch de Opdrachtgever het Werk voltooid acht, kan deze de Aannemer zulks schriftelijk mededelen. De vijfde dag na de verzending van deze mededeling geldt dan als dag waarop het Werk als opgeleverd wordt beschouwd.
3. De Opdrachtgever kan het Werk, voordat dit voltooid is, of een al dan niet voltooid onderdeel daarvan, in gebruik nemen of doen nemen mits de ingebruikneming een voldoende voortgang van het Werk niet in gevaar brengt. De Opdrachtgever gaat hiertoe niet over dan nadat hij dit schriftelijk aan de Aannemer heeft medegedeeld en hij deze heeft gehoord en een opneming van het in gebruik te nemen Werk of onderdeel daarvan heeft plaatsgevonden. Indien door de ingebruikneming meer wordt verlangd van de Aannemer dan redelijkerwijs van hem kan worden gevergd, zal dit worden verrekend als meerwerk. Indien door de ingebruikneming schade aan het Werk ontstaat, komt deze schade niet voor rekening van de Aannemer. Door de in dit lid bedoelde ingebruikneming en opneming wordt het Werk, dan wel dat onderdeel, niet als opgeleverd beschouwd. Voor technische installatiewerken geldt dat indien in de Inkooporder een onderhoudstermijn als bedoeld in artikel 11 is voorgeschreven, door de in dit lid bedoelde ingebruikneming de onderhoudstermijn onmiddellijk ingaat na de dag van ingebruikneming.

Artikel 11 Onderhoudstermijn

1. Indien in de Inkooporder een onderhoudstermijn is voorgeschreven, gaat deze termijn in onmiddellijk na de dag waarop het Werk overeenkomstig het bepaalde in artikel 10, lid 1 of 2, als opgeleverd wordt beschouwd.
2. De Aannemer is gehouden gebreken, welke in de onderhoudstermijn aan de dag treden, te herstellen, met uitzondering echter van die, waarvoor de Opdrachtgever op grond van artikel 5, lid 2 de verantwoordelijkheid draagt of waarvoor hij op grond van artikel 5, lid 3 of 4, aansprakelijk is. Onder de in dit lid bedoelde gebreken vallen niet die gebreken die het gevolg zijn van onjuist of onzorgvuldig gebruik dan wel gekwalificeerd kunnen worden als normaal te verwachten slijtage als gevolg van het feitelijke gebruik. *De Opdrachtgever is gerechtigd onmiddellijk en voor rekening van Aannemer zelf alle noodzakelijke werkzaamheden te verrichten zonder dat dit de Aannemer van zijn aansprakelijkheid ontheft, indien bedrijfsomstandigheden, veiligheid en/of wettelijke regelingen*

geen uitstel gedogen. Hiervan zal zo spoedig mogelijk door de Opdrachtgever mededeling worden gedaan aan de Aannemer.

3. Het in het tweede lid bedoelde herstel geschiedt voor rekening van de Aannemer, tot genoegen van de Directie en binnen een door haar in billijkheid te stellen termijn.
4. In de onderhoudstermijn optredende schade aan het Werk is voor rekening van de Opdrachtgever, *tenzij deze aannemelijk maakt dat de schade is veroorzaakt door Aannemer*. In het laatste geval is het bepaalde in het derde lid van overeenkomstige toepassing.
5. Indien de Aannemer zich desgevraagd verbindt tot herstel van niet voor zijn rekening komende gebreken of schade aan het Werk, geschiedt de verrekening daarvan als meerwerk.
6. Na afloop van de onderhoudstermijn zal het Werk wederom worden opgenomen om te constateren, of de Aannemer aan zijn verplichtingen heeft voldaan, waarbij wordt gehandeld overeenkomstig het bepaalde in artikel 9.

Artikel 12 Aansprakelijkheid van de Aannemer na de oplevering

1. Na de dag, waarop het Werk overeenkomstig het bepaalde in artikel 10, eerste of tweede lid, is opgeleverd is de Aannemer niet meer aansprakelijk voor tekortkomingen aan het Werk.
2. Het in het eerste lid bepaalde lijdt uitzondering indien sprake is van een gebrek:
 - (a) dat toe te rekenen is aan de Aannemer en
 - (b) dat bovendien ondanks nauwlettend toezicht tijdens de uitvoering dan wel bij de opneming van het Werk als bedoeld in artikel 9, tweede lid, door de Directie redelijkerwijs niet onderkend had kunnen worden en waarvan
 - (c) de Aannemer binnen een redelijke termijn na de ontdekking mededeling is gedaan.
3. De rechtsvordering uit hoofde van een gebrek waarvoor de Aannemer krachtens het tweede lid aansprakelijk is, is niet ontvankelijk indien zij wordt ingesteld na verloop van:
 - (a) vijf jaren na de in het eerste lid bedoelde dag, of
 - (b) tien jaren na de in het eerste lid bedoelde dag, indien het Werk geheel of gedeeltelijk is ingestort of dreigt in te storten dan wel ongeschikt is geraakt of ongeschikt dreigt te geraken voor de bestemming waarvoor het blijkens de Overeenkomst bedoeld is en dit slechts kan worden verholpen of kan worden voorkomen door het treffen van zeer kostbare voorzieningen.
4. Indien in de Inkooporder een onderhoudstermijn is voorgeschreven, treedt voor de toepassing van dit artikel de dag na het verstrijken van die termijn in de plaats van de in het eerste lid bedoelde dag en wordt onder opneming van het Werk verstaan: de opneming genoemd in artikel 11, zesde lid.

HOOFDSTUK V- WIJZIGING TIJDSTIPPEN VAN UITVOERING, SCHORSING, BEËINDIGING IN ONVOLTOOIDE STAAT

Artikel 13 Wijziging, tijdstippen van uitvoering

1. De Directie is bevoegd:
 - a. indien in de Inkooporder een onderhoudstermijn als bedoeld in artikel 11, eerste lid, is voorgeschreven, de uitvoering van ondergeschikte werkzaamheden tot in die onderhoudstermijn te verschuiven;
 - b. bij meerjarig onderhoud de uitvoering van werken, waartoe de Aannemer in een bepaald jaar verplicht is, in een ander jaar binnen de duur van dit onderhoud te verlangen.
2. Indien het voorafgaande aanleiding tot verrekening geeft, wordt daarvoor overeenkomstig het bepaalde in artikel 36 een regeling getroffen.

Artikel 14 Schorsing van het Werk en beëindiging van het Werk in onvoltooide staat

1. De Opdrachtgever is bevoegd de uitvoering van het Werk voor het geheel of voor een gedeelte te schorsen.
2. In spoedeisende gevallen is de Directie, hangende de beslissing van de Opdrachtgever, voorlopig tot zodanige schorsing bevoegd.
3. Gedurende de schorsing is de Aannemer verplicht:
 - a. in overleg met de Directie gepaste maatregelen te nemen ter voorkoming en beperking van schade, die aan het Werk zou kunnen ontstaan;
 - b. na te laten zowel hetgeen schade aan het Werk ten gevolge zou kunnen hebben als hetgeen de latere voortzetting zou kunnen bemoeilijken.

4. Voorzieningen, die de Aannemer ten gevolge van de schorsing moet treffen, worden als meerwerk met hem verrekend. Schade, die de Aannemer ten gevolge van de schorsing lijdt, wordt hem vergoed.
5. Indien de schorsing langer dan één maand duurt, kan de Aannemer bovendien vorderen, dat een evenredige betaling voor het uitgevoerde gedeelte van het Werk plaats heeft. Daarbij wordt rekening gehouden met de nog niet verwerkte Bouwstoffen, voor zover deze in verband met het bepaalde in artikel 19 eigendom van de Opdrachtgever zijn geworden. Nog niet verwerkte voor keuring gereed zijnde Bouwstoffen worden op verzoek van de Aannemer eerst nog gekeurd.
6. Indien de schorsing van het gehele Werk langer duurt dan zes maanden, *is de Aannemer na verloop van twee maanden na schriftelijke kennisgeving aan Opdrachtgever bevoegd het Werk in onvoltooide staat te beëindigen.*
7. De Opdrachtgever is bevoegd de Aannemer op te dragen het Werk in onvoltooide staat te beëindigen.
8. Wanneer door voor rekening van de Opdrachtgever komende omstandigheden de uitvoering van het Werk gedurende meer dan twee maanden ononderbroken is vertraagd, is de Aannemer bevoegd het Werk in onvoltooide staat te beëindigen.
9. In de gevallen bedoeld in het zesde, zevende en achtste lid zal de Opdrachtgever zo spoedig mogelijk na de beëindiging het Werk overnemen. De Aannemer is tot aan de overneming van het Werk door de Opdrachtgever gehouden de in het derde lid bedoelde verplichtingen na te komen.
10. De Aannemer heeft alsdan recht op de aannemingssom, vermeerderd met *de aangetoonde uitgaven* die hij als gevolg van de niet-voltooiing heeft moeten maken en verminderd met de hem door de beëindiging bespaarde kosten. Aanspraken van de Aannemer en de Opdrachtgever op hetgeen overigens ter zake van de Overeenkomst verschuldigd is blijven onverlet.
11. *Indien de constructies, werkwijzen, orders en aanwijzingen, bedoeld in artikel 5 lid 2, dan wel de Bouwstoffen of hulpmiddelen, bedoeld in artikel 5 lid 3, klaarblijkelijk zodanige fouten bevatten of gebreken vertonen, dat de Aannemer in strijd met de eisen van redelijkheid en billijkheid zou handelen door zonder de Directie daarop te wijzen tot uitvoering van het desbetreffende onderdeel van het Werk over te gaan, is hij voor de schadelijke gevolgen hiervan aansprakelijk.*
12. *De leden 4, 5 en 6 van dit artikel zijn niet van toepassing indien en voor zover de schorsing redelijkerwijs is toe te rekenen aan Aannemer.*

HOOFDSTUK VI- WERKTERREIN, RECLAME

Artikel 15 Werkterrein

1. Indien in de Inkooporder oppervlakten van grond of water als Werkterrein zijn aangeduid, heeft de Aannemer daarover de kosteloze beschikking, zolang de uitvoering van het Werk dit nodig maakt. Gebruik van ander terrein of water als Werkterrein is voor rekening van de Aannemer. *De Aannemer zal op het Werkterrein andere werkzaamheden gedogen die door of in opdracht van Opdrachtgever worden verricht.*
2. De Directie wijst aan, na overleg met de Aannemer, welke gedeeltes van het Werkterrein in gebruik mogen worden genomen als opslagplaatsen en voor de plaatsing van keten, loodsens, hulpwerken en andere hulpmiddelen.
3. De Aannemer kan vóór de aanvang van het Werk schriftelijk vorderen, dat de toestand van het Werkterrein zo goed mogelijk wordt vastgesteld, in welk geval de opneming door de Directie in samenwerking met en voor rekening van de Aannemer ten spoedigste plaats vindt. Indien daarbij afwijkingen ten opzichte van de in de Inkooporder omschreven toestand aan het licht komen, is het bepaalde in artikel 29, derde lid, van toepassing.
4. Na gebruik en uiterlijk bij de oplevering moet het Werkterrein naar genoegen van de Directie zoveel mogelijk weder in de oorspronkelijke toestand worden opgeleverd.

Artikel 16 Afsluiting, reclame

1. Indien de Opdrachtgever afsluiting van het Werk en het Werkterrein nodig oordeelt, wordt de wijze van afsluiting in de Inkooporder omschreven.
2. De Opdrachtgever heeft het recht om na overleg met de Aannemer op schuttingen en afrasteringen, welke dienen ter afsluiting van het Werk of het Werkterrein, alsmede elders op het Werkterrein of aan het Werk reclame of andere kennisgevingen aan te brengen.
3. Aan de Aannemer is het evenwel toegestaan op een deel van die plaatsen aanduidingen van zijn naam en bedrijf aan te brengen, mits plaats, uiterlijk en afmetingen hiervan door de Directie zijn goedgekeurd. Hetzelfde kan door de Directie op een door tussenkomst van de Aannemer gedaan verzoek aan onderaannemers en leveranciers worden toegestaan.

HOOFDSTUK VII- Bouwstoffen

Artikel 17 Verwerking van Bouwstoffen

1. Met inachtneming van artikel 5 lid 3 of 4, alsmede artikel 6 lid 27, staat de Aannemer in voor de goede hoedanigheid van de Bouwstoffen, voor de geschiktheid voor hun bestemming en het voldoen aan de gestelde eisen, alsmede voor de tijdige levering.
2. Indien en voor zover in de Inkooporder is bepaald dat Bouwstoffen gekeurd moeten worden, mag de Aannemer deze niet verwerken voordat deze zijn goedgekeurd.
3. De Directie kan verlangen, dat goedgekeurde Bouwstoffen ook nadat zij zijn verwerkt alsnog worden vervangen, indien daaraan na de keuring nog gebreken worden geconstateerd. Deze vervanging geschiedt voor rekening van de Opdrachtgever en wordt als meerwerk verrekend, onverminderd het recht van de Aannemer op schadevergoeding, indien daartoe gronden zijn. *Indien echter het gebrek een verborgen gebrek was en de Aannemer, zijn leverancier, zijn onderaannemer of zijn personeel schuld heeft aan het gebrek, komt deze vervanging voor rekening van de Aannemer.*
4. De Directie is bevoegd een bewijs van oorsprong van Bouwstoffen te verlangen.
5. Indien de Directie zulks goed vindt, zal de Aannemer in plaats van met een fabrieksnaam aangeduide Bouwstoffen andere mogen leveren, mits van overeenkomstige hoedanigheid. De Directie onthoudt de goedkeuring niet op onredelijke gronden.
6. *Voor zover het fabrikaat van de te leveren materialen en onderdelen niet in de Overeenkomst is voorgeschreven, zal de Aannemer zo spoedig mogelijk met de Directie overleg plegen over de keuze daarvan onverminderd de eigen verantwoordelijkheid van Aannemer terzake.*

Artikel 18 Keuring van Bouwstoffen

1. Indien en voor zover in de Inkooporder is bepaald dat Bouwstoffen door de Directie worden gekeurd, worden deze in geval van goedkeuring als *zodanig* gemerkt. Door de Opdrachtgever ter beschikking gestelde Bouwstoffen worden geacht te zijn goedgekeurd.
Indien voorgeschreven is dat Bouwstoffen moeten worden geleverd met een kwaliteitsverklaring afkomstig van een door de Raad voor de Accreditatie erkende certificatie-instelling, wordt in het kader van de keuring volstaan met een uitwendige visuele beoordeling. De kwaliteitsverklaring wordt door de Aannemer ter gelegenheid van de beoordeling door de Directie aan haar ter beschikking gesteld.
2. Ten behoeve van de keuring moeten de monsters en Bouwstoffen tijdig op het Werk of in de werkplaatsen worden aangevoerd. Zolang de Directie zulks nodig oordeelt, blijven door de Aannemer ingediende monsters onder haar berusting; zij zijn evenwel voor zijn rekening en blijven voor hem toegankelijk. *Bij een keuring die niet op het Werk maar elders plaatsvindt, draagt de Aannemer er zorg voor dat de Directie en/of diens gemachtigde(n) vrije toegang hebben tot de plaats waar de keuring plaats zal vinden.*
De Aannemer draagt er tevens zorg voor dat zijn eventuele onderaannemers respectievelijk leveranciers ten behoeve van de keuring alle noodzakelijke inlichtingen verschaffen aan de Opdrachtgever en/of diens gemachtigde(n).
De voor de keuring nodige bedrijfsmiddelen worden door en voor rekening van de Aannemer beschikbaar gesteld.
3. De Aannemer verleent bij de keuring, alsmede bij het merken van goedgekeurde Bouwstoffen, de nodige hulp en stelt daartoe personeel en eenvoudige hulpmiddelen ter beschikking.
4. De Aannemer is bevoegd bij de keuring aanwezig te zijn of zich te doen vertegenwoordigen; de Directie kan dit van hem verlangen.
5. De Directie is bevoegd Bouwstoffen door derden te doen onderzoeken; de hieraan verbonden kosten zijn voor rekening van de Opdrachtgever, behoudens het bepaalde in het zesde lid, onder d.
6. Voor rekening van de Aannemer komen de kosten van:
 - a. het beschikbaar stellen van de voor de keuring nodige Bouwstoffen;
 - b. het brengen van de Bouwstoffen in een voor de keuring geschikte samenstelling en vorm;
 - c. de emballage en de verzending van elders te keuren Bouwstoffen;
 - d. het in het vijfde lid bedoelde onderzoek, indien dit tot afkeuring leidt, tenzij het een bouwstof betreft, in de Inkooporder aangeduid met een fabrieksnaam, of waarvan de leverancier door of namens de Opdrachtgever is aangewezen;
 - e. de in het twaalfde lid bedoelde herkeuring, indien de deskundige de afkeuring handhaaft.
7. De in het vorige lid bedoelde kosten worden zo nodig overeenkomstig artikel 42 verrekend.
8. De plaats van keuring is ter keuze van de Directie en geschiedt zo spoedig mogelijk na aanvoer of gereedkoming.

- Indien, ondanks een door de Directie ontvangen schriftelijk verzoek van de aannemer om Bouwstoffen te keuren, uiterlijk op een in dat verzoek vermeld redelijk tijdstip de schriftelijke mededeling van de uitslag van de keuring niet door de Aannemer is ontvangen, worden die Bouwstoffen geacht te zijn goedgekeurd. Onder een schriftelijk verzoek en onder een mededeling als in dit lid bedoeld wordt mede verstaan een aantekening in het dagboek of weekrapport, bedoeld in artikel 27.
9. Verzoekt de Aannemer om keuring op een andere plaats dan door de Directie is voorgeschreven, dan wordt dat niet geweigerd, indien toestaan niet in strijd is met de belangen van een goede hoedanigheid van het Werk en van doeltreffende controle en mits de Aannemer de hogere kosten ervan voor zijn rekening neemt.
 10. Waardevermindering en verlies van voor de keuring gebezigde Bouwstoffen worden aan de Aannemer niet vergoed.
 11. Ingeval van afkeuring van Bouwstoffen wordt een in onderlinge overeenstemming getrokken monster uit die Bouwstoffen tot na de beslechting van het uit die afkeuring mogelijk voortvloeiend geschil bewaard. Deze monsters worden door beiden gewaarmerkt. De bewaring geschiedt op een in onderlinge overeenstemming te bepalen plaats.
 12. De Aannemer heeft de bevoegdheid om in geval van afkeuring van Bouwstoffen herkeuring aan te vragen door een in overeenstemming met de Opdrachtgever aan te wijzen deskundige, aan wiens uitspraak partijen ook in een later geschil gebonden zijn.
 13. Afgekeurde Bouwstoffen worden zo spoedig mogelijk afgezonderd en van het Werk verwijderd, ook indien zij reeds mochten zijn verwerkt.

Artikel 19 **Eigendom van Bouwstoffen**

1. Zonder dat de Opdrachtgever aansprakelijk wordt voor betalingen aan leveranciers of andere rechthebbenden worden alle voor het werk bestemde Bouwstoffen, eigendom van de Opdrachtgever, zodra zij zijn goedgekeurd en de Aannemer door overlegging van (een) verklaring(en) volgens deze voorwaarden heeft aangetoond, dat de leveranciers en eventuele andere rechthebbenden afstand doen van alle aanspraken op die Bouwstoffen ten behoeve van de Opdrachtgever.
2. Geen overdracht van eigendom aan de Opdrachtgever als bedoeld in het eerste lid wordt geacht te hebben plaats gevonden:
 - a. indien een schuldeiser van de Opdrachtgever beslag legt op de in het eerste lid bedoelde Bouwstoffen;
 - b. indien de Opdrachtgever failliet wordt verklaard of hem surseance van betaling wordt verleend en het Werk door de curator dan wel door de Opdrachtgever en diens bewindvoerders niet wordt voortgezet.Het in dit lid bepaalde lijdt nochtans uitzondering met betrekking tot die Bouwstoffen, welke de Opdrachtgever aan de Aannemer heeft betaald.
3. Na voltooiing van het Werk overgebleven Bouwstoffen worden aan de Aannemer teruggegeven en als niet geleverd beschouwd, behoudens toepassing van artikel 38 en/of 39. ~~behoudens toepassing van artikel 36 lid 4g.~~

Artikel 20 **Zorg voor Bouwstoffen**

De Aannemer draagt zorg voor de goedgekeurde en de door de Opdrachtgever ter beschikking gestelde Bouwstoffen, alsmede voor de uit het Werk komende Bouwstoffen. Verlies, vermissing of beschadiging van deze Bouwstoffen is voor zijn rekening, behoudens het bepaalde in artikel 44.

Artikel 21 **Oude Bouwstoffen**

1. Tenzij de Inkooporder anders bepaalt, blijven de uit het Werk komende oude Bouwstoffen eigendom van de Opdrachtgever.
2. De Aannemer is niet verantwoordelijk voor de hoedanigheid van uit het Werk komende Bouwstoffen, voor zover achteruitgang van die hoedanigheid niet aan hem is toe te rekenen.

Artikel 22 **Garantie voor een onderdeel**

1. Indien in het Bestek is vermeld dat één of meer onderdelen van het werk moeten worden gegarandeerd, zal de Aannemer op eerste aanzegging van de Opdrachtgever zo spoedig mogelijk de tijdens de garantieperiode optredende gebreken voor zijn rekening herstellen. Gebreken in de zin van deze bepaling zijn gebreken, waarvan de Opdrachtgever aannemelijk maakt dat die met grote mate van waarschijnlijkheid moeten worden toegeschreven aan een omstandigheid, die aan de Aannemer kan worden toegerekend.
2. Indien in het Bestek is vermeld dat een onderdeel van het werk door een onderaannemer of een leverancier moet

worden gegarandeerd, draagt de Aannemer zorg voor het verstrekken van de garantie door de onderaannemer of leverancier aan de Opdrachtgever. Indien deze garantie niet door de onderaannemer of leverancier wordt verstrekt, wordt een dienovereenkomstige garantie door de Aannemer verstrekt.

3. Een op grond van dit artikel overeengekomen garantie geldt vanaf het gereedkomen of de levering van het gegarandeerde onderdeel gedurende de in het bestek genoemde periode.

HOOFDSTUK VIII - HULPMIDDELEN

Artikel 23 Loodsen en andere hulpmiddelen

1. Tenzij Partijen anders overeenkomen in de Inkooporder, hoort tot taak van de Aannemer het ter beschikking stellen, onderhouden, en verwijderen van loods en/of directieverblijf en andere hulpmiddelen.

Artikel 24 Hulpmiddelen van de Opdrachtgever

1. Indien aan de Aannemer het gebruik van gebouwen, terreinen en hulpmiddelen van de Opdrachtgever is opgedragen of vergund, komen het onderhoud en het herstel, zolang het gebruik duurt, voor rekening van de Aannemer.
2. Ingeval van verloren gaan door het in het eerste lid bedoelde gebruik, is hij verplicht tot vergoeding van de schade.
3. Zodra het in gebruik genomen voor de uitvoering van het Werk niet meer nodig is, stelt de Aannemer het, zoveel doenlijk in gelijke staat als hij het heeft ontvangen, weer ter beschikking van de Opdrachtgever en bergt de hulpmiddelen op door of namens hem aan te wijzen plaatsen op.

Artikel 25 Gezonken materieel

1. Indien ten behoeve van het Werk in gebruik zijnde hulpmiddelen, zoals vaartuigen en werktuigen, dan wel voor het Werk bestemde Bouwstoffen gezonken zijn in wateren, welke bij de Opdrachtgever in eigendom of beheer zijn, is de Aannemer verplicht ze met inbegrip van lading en toebehoren te lichten en te verwijderen.
2. Hij is in de gevallen, bedoeld in het eerste lid, verplicht dadelijk de vereiste aanduiding en verlichting aan te brengen, zo spoedig mogelijk de eerste maatregelen tot lichting, zoals het onderdoor brengen van kettingen, te nemen en de lichting in zo kort mogelijke tijd te voltooien.
3. De in de voorgaande leden bedoelde werkzaamheden geschieden op kosten van de Aannemer, tenzij het in het eerste lid bedoelde zinken is veroorzaakt door een omstandigheid die voor rekening van de Opdrachtgever komt.

Artikel 26 Algemeen tijdschema, werkplan

1. De Aannemer stelt tijdig voor aanvang van het werk een op de aard van het Werk afgestemd algemeen tijdschema op.
In dit algemene tijdschema wordt duidelijk aangegeven op welke wijze, in welke volgorde, met welk materieel en met welke hulpmiddelen de Aannemer voornemens is het Werk en zijn onderdelen uit te voeren alsmede welke tijdsduur hij voor elk onderdeel nodig acht.
Tevens wordt daarin aangegeven op welke tijdstippen de Aannemer ten behoeve van de voortgang van het Werk en de volgorde van de onderdelen ervan zal dienen te beschikken over datgene waarvoor de Opdrachtgever of de Directie volgens de Overeenkomst dient te zorgen. Het algemene tijdschema dient te voldoen aan de eisen, die ten aanzien van de uitvoering van het Werk in de Overeenkomst zijn gesteld, en wordt door de Aannemer van een behoorlijke toelichting voorzien. *De Directie is bevoegd binnen het kader van de Overeenkomst, de uitvoering van het Werk te binden aan (1) regels met betrekking tot de coördinatie van het Werk en (2) regels met betrekking tot het tijdschema voor het Werk als hierna bedoeld.*
2. De Aannemer legt het algemene tijdschema, gedateerd en ondertekend, in tweevoud aan de Directie ter goedkeuring over, uiterlijk op de vijftiende werkdag na de dag waarop hem het Werk is opgedragen onderscheidenlijk de Directie om een algemeen tijdschema heeft verzocht.
3. De Directie beslist zo spoedig mogelijk omtrent de goedkeuring van het algemene tijdschema en deelt haar beslissing, in elk geval uiterlijk op de tiende werkdag, nadat zij het heeft ontvangen, schriftelijk aan de Aannemer mede. De goedkeuring wordt slechts aan het algemene tijdschema onthouden, indien uit de inhoud daarvan blijkt, dat niet aan de uit de Overeenkomst voortvloeiende eisen wordt voldaan.
4. Ingeval van goedkeuring worden de beide exemplaren van het algemene tijdschema ook door de Directie

gedateerd en ondertekend, waarna een van de exemplaren aan de Aannemer wordt toegezonden. In geval het algemene tijdschema niet wordt goedgekeurd, wordt de Aannemer met de redenen hiervan schriftelijk in kennis gesteld. De Aannemer legt in dat geval zo spoedig mogelijk, doch binnen tien werkdagen, een nieuw algemeen tijdschema, waarbij met de bezwaren van de Directie rekening is gehouden, ter goedkeuring aan de Directie over. Ten aanzien van de beslissing op het nieuwe algemene tijdschema is het derde lid van overeenkomstige toepassing.

5. Het algemene tijdschema geldt als een leidraad voor de Aannemer en verzwaart de voor hem uit de Overeenkomst voortvloeiende verplichtingen niet. De goedkeuring door de Directie van het algemene tijdschema en daarin onder haar goedkeuring aangebrachte wijzigingen ontheffen de Aannemer niet van zijn verplichtingen om het Werk naar de uit de Overeenkomst voortvloeiende eisen uit te voeren en tijdig te voltooien.
6. Indien van de Aannemer wordt verlangd, dat hij in plaats van of naast het in dit artikel bedoelde algemene tijdschema een gedetailleerd werkplan aan de Directie overlegt, wordt zulks, onder vermelding van de aan dit werkplan te stellen eisen, in de Overeenkomst vermeld. Voor zover de Overeenkomst niet anders vermeldt, is het bepaalde in het eerste tot en met het vijfde lid alsdan van overeenkomstige toepassing.
7. Wijzigingen door de Directie in het goedgekeurde algemene tijdschema of gedetailleerde werkplan aangebracht geven de Aannemer aanspraak op bijbetaling, indien van hem meer wordt verlangd dan redelijkerwijs van hem kan worden gevergd.
8. *De Directie houdt besprekingen met de Aannemer betreffende de stand van engineering, uitvoering in kwalitatief en kwantitatief opzicht, veiligheidsaspecten, stand toelevering materialen, wijzigingen, werkomvang en dergelijke.*

Artikel 27 Dagboek, lijsten, rapporten, verslagen van bouwvergaderingen

1. De Directie maakt weekrapporten op. Hierin worden onder meer aantekeningen opgenomen betreffende:
 - de vordering en de stand van het Werk;
 - de onwerkbare dagen en het verleende uitstel van oplevering;
 - de aan- en afvoer en goedkeuring van Bouwstoffen;
 - de aan- en afvoer van materieel en hulpmiddelen;
 - Bestek wijzigingen, meer- en minderwerk, verwerkte hoeveelheden en stelposten;
 - opnemings-, goedkeuring- en opleveringsrapporten van het Werk;
 - de verstrekking van tekeningen;
 - voorvallen betreffende de veiligheid en/of gezondheid van personen.
2. De in het eerste lid bedoelde aantekeningen worden telkens uiterlijk op de vijfde werkdag na het verstrijken van de werkweek, waarop zij betrekking hebben, opgenomen in het weekrapport, dat terstond na het opmaken door de Directie wordt ondertekend.
3. Het door de Directie ondertekende weekrapport wordt zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk op de vijftiende werkdag na het verstrijken van de werkweek, waarop het betrekking heeft, aan de Aannemer ter ondertekening voorgelegd. Aan de Aannemer wordt afschrift van de weekrapporten verstrekt.
4. Indien de Aannemer zich met de inhoud van het weekrapport kan verenigen, tekent hij dit voor akkoord uiterlijk op de vijfde werkdag, nadat het hem is voorgelegd.
5. Indien de Aannemer zich met de inhoud van het weekrapport niet kan verenigen, ondertekent hij dit eveneens uiterlijk op de vijfde werkdag, nadat het hem is voorgelegd, doch onder toevoeging van een aantekening, waaruit blijkt tegen welke gedeelten en om welke redenen hij bezwaar heeft.
6. Ingeval de Directie niet alleen weekrapporten opmaakt maar ook een logboek bijhoudt, is op dit logboek het bepaalde in het eerste tot en met het vijfde lid van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat geen afschrift van het logboek aan de Aannemer wordt verstrekt, tenzij deze daarom verzoekt. *Aannemer dient dagelijks vóór 10.00 uur aan de Directie schriftelijk te rapporteren. De hiervoor te gebruiken formulieren zullen door de Directie ter beschikking worden gesteld.*
7. Indien dit in de Overeenkomst is voorgeschreven of na de opdracht door de Directie wordt verlangd, verstrekt de Aannemer telkens uiterlijk op de vijfde werkdag na het verstrijken van een werkweek een op die week betrekking hebbende, door hem gedateerde en ondertekende lijst, bevattende opgaven omtrent het personeel en voorts zodanige verdere mededelingen als door de Directie worden gewenst.
8. Indien ten behoeve van het Werk buiten het Werkterrein werkzaamheden worden verricht, kan de Directie vorderen, dat de Aannemer daaromtrent uiterlijk op de vijfde werkdag na het verstrijken van een werkweek een door hem ondertekend rapport in tweevoud bij haar indient. In dit rapport worden aantekeningen als in het eerste lid bedoeld en betrekking hebbend op de in voornoemde werkweek verrichte werkzaamheden opgenomen.
9. Indien is overeengekomen dat tijdens de uitvoering van het Werk bouwvergaderingen worden gehouden, maakt de Directie daarvan verslagen. De verslagen worden zo spoedig mogelijk aan de Aannemer ter ondertekening voorgelegd. Indien de Aannemer zich met de inhoud van het verslag niet kan verenigen, wordt aan het verslag een

aantekening toegevoegd waaruit blijkt tegen welke gedeelten en om welke reden hij bezwaar heeft. Het verslag wordt in de daarop volgende bouwvergadering vastgesteld.

Artikel 28 Afbakening, peilingen en opmetingen

De Aannemer zal voor zijn rekening en risico:

- a. het Werk uitzetten en de vereiste profielen en bakens stellen;
- b. ten behoeve van afbakening, peilingen en opmetingen geschikt personeel en hulpmiddelen, als: roei- en peilboten, meetinstrumenten, bakens, enz., ter beschikking van de Directie stellen;
- c. de gedane uitzetting en afbakening in goede staat onderhouden, zolang de Directie dit nodig oordeelt.

Artikel 29 Verschillen in afmetingen of in de toestand van bestaande werken en terreinen

1. Indien de in de beschrijving van het Werk vermelde afmetingen niet overeenkomen met die, voorkomende op de tekening, is de Aannemer verplicht de door hem geconstateerde afwijking ter kennis te brengen van de Directie, opdat deze, zo zij zulks nodig acht, kan besluiten van de in artikel 2 lid 2, bedoelde rangorde af te wijken. Een zodanig besluit van de Directie wordt als een bestekwijziging aangemerkt.
2. Indien de in de Inkooporder aangegeven afmetingen niet overeenkomen met die, voorkomende in de werkelijkheid, is de Aannemer verplicht de door hem geconstateerde afwijking ter kennis te brengen van de Directie, teneinde met deze overleg te plegen omtrent hetgeen moet geschieden om, gelet op de afwijking, het Werk juist uit te voeren. De gebleken afwijking geeft, afgezien van de verrekening van meer- en minderwerk, welke uit de Inkooporder mocht voortvloeien, de Aannemer aanspraak op bijbetaling, indien die afwijking van zodanige aard is, dat de gevolgen daarvan redelijkerwijs niet voor zijn rekening dienen te komen.
3. Verschillen tussen de tijdens de uitvoering blijvende toestand van bestaande gebouwen, werken en terreinen enerzijds en de in de Inkooporder aangeduide toestand anderzijds geven, afgezien van de verrekening van meer- en minderwerk, welke uit de Inkooporder mocht voortvloeien, de Aannemer aanspraak op bijbetaling, indien die verschillen van zodanige aard zijn, dat de gevolgen daarvan redelijkerwijs niet voor zijn rekening dienen te komen. Overigens draagt de Opdrachtgever de verantwoordelijkheid voor de juistheid van de door of namens hem verstrekte gegevens. Het in dit lid bepaalde is ook van toepassing indien in de Inkooporder geen toestand of gegevens zijn aangeduid, doch de tijdens de uitvoering blijvende toestand afwijkt van die welke de Aannemer redelijkerwijs had mogen verwachten.

Artikel 30 Voorziening in waterkering, waterdoorlaat en verkeer

1. De Aannemer mag het Werk of onderdelen daarvan, waardoor de belangen van waterkering of waterdoorlaat zouden kunnen worden geschaad of stremming of stoornis in of hinder aan of gevaar voor het verkeer te land, te water of door de lucht zou kunnen worden veroorzaakt, slechts uitvoeren, indien en zolang hij met het oog op die belangen de nodige voorzieningen heeft getroffen.
2. Onder de in het eerste lid bedoelde voorzieningen worden verstaan: tijdelijke werken, afsluitingen, waarschuwingsborden, kentekens, verlichting en andere veiligheidsmaatregelen, die door wettelijke voorschriften worden vereist of uit anderen hoofde nodig mochten zijn.
3. Zolang hinder aan of stoornis in het verkeer te land, te water of door de lucht wordt toegebracht, moet ten behoeve van dat verkeer de nodige hulp worden beschikbaar gesteld.
4. De in dit artikel bedoelde voorzieningen en hulp zijn voor rekening van de Aannemer, met dien verstande, dat dit voor tijdelijke werken van betekenis of maatregelen van ingrijpende aard slechts geldt, indien deze in de Overeenkomst zijn omschreven.

Artikel 31 Verband met andere werken

1. De Aannemer gedooft – zonder aanspraak op enige vergoeding – dat door derden, aan wie de Directie zulks toestaat, tegelijkertijd en te zelfder plaatse wordt gewerkt.
2. Hij gedooft, dat daarbij gebruik wordt gemaakt van reeds gemaakt Werk en gemaakte hulpwerken. Voor dit gebruik kan de Aannemer aanspraak op bijbetaling doen gelden, indien meer van hem wordt verlangd dan redelijkerwijs van hem kan worden gevergd.

Artikel 32 **Gevonden voorwerpen**

De Aannemer is verplicht de vondst van alle voorwerpen, die bij de uitvoering van het Werk worden gevonden en die van waarde zijn of uit een historisch of wetenschappelijk oogpunt van belang kunnen zijn, terstond aan de Directie te melden en deze voorwerpen zo mogelijk in handen van de Directie te stellen, tenzij de Inkooporder anders bepaalt.

Artikel 33 **Vermoeden van onvoldoend Werk**

Indien de Directie vermoedt, dat het Werk niet aan de bij de Overeenkomst gestelde eisen voldoet, is de Aannemer verplicht de maatregelen te nemen of te gedogen, die nodig zijn om vast te stellen of zulks al dan niet het geval is. Ingeval het Werk niet aan deze eisen voldoet, komen de kosten van bedoelde maatregelen voor rekening van de Aannemer. In het tegengestelde geval worden zij, evenals de kosten van herstel, verrekend als meerwerk en wordt eventuele schade vergoed.

Artikel 34 **Wijzigingen in de uitvoering**

Wijzigingen door de Directie in de uitvoering van het Werk aangebracht geven de Aannemer aanspraak op bijbetaling, indien van hem meer wordt verlangd dan redelijkerwijs van hem kan worden gevergd.

HOOFDSTUK IX MEER-EN MINDERWERK

Artikel 35 **Bestekwijzigingen**

1. Onder bestekwijzigingen worden verstaan wijzigingen in de Inkooporder, het Werk of de voorwaarden van uitvoering van het Werk.
 - 1a. In geval van door de Opdrachtgever gewenste bestekwijziging kan de Aannemer slechts dan een verhoging van de prijs vorderen, wanneer hij de Opdrachtgever tijdig heeft gewezen op de noodzaak van een daaruit voortvloeiende prijsverhoging. *Omtrent de hoogte van de prijsverhoging dient de Aannemer voor aanvang van de uitvoering van de betreffende bestekwijziging en op straffe van verval van zijn aanspraken schriftelijk prijsopgave te doen voor het betreffende meer- en minderwerk.*
2. De Directie is bevoegd voor of tijdens de uitvoering van het Werk bestekwijzigingen aan te brengen. Indien en voor zover deze bevoegdheid in de Inkooporder aan de Opdrachtgever is voorbehouden, is voor deze bestekwijzigingen een door de Opdrachtgever aan de Aannemer te verstrekken schriftelijke opdracht vereist.
3. De Aannemer zal aan opdrachten tot bestekwijzigingen gevolg geven, ook indien daardoor de omvang van het Werk wordt vermeerderd of verminderd, mits dientengevolge de totalen van de bijbetalingen en inhoudingen elk niet meer bedragen dan 15% van de aannemingssom dan wel het saldo van die bijbetalingen en inhoudingen niet meer bedraagt dan 10% van de aannemingssom.
4. Bestekwijzigingen worden verrekend tegen bedragen of prijzen die vóór de uitvoering van die wijzigingen of, indien hun aard dit belet, zo spoedig mogelijk tussen de Opdrachtgever en de Aannemer worden overeengekomen. Indien de Directie overweegt om een bestekwijziging aan te brengen en daartoe de Aannemer verzoekt een prijsaanbieding te doen, plegen de Directie en de Aannemer op verzoek van de Aannemer tevoren overleg omtrent de vraag of, en zo ja onder welke omstandigheden, de Aannemer aanspraak zal kunnen maken op een redelijke vergoeding van de aan het doen van de prijsaanbieding verbonden kosten.
5. *Indien door de aard van het Werk de prijs van het meer- en minderwerk naar het oordeel van de Aannemer en met instemming van de Opdrachtgever niet tijdig kan worden opgegeven, zal de prijs in afwijking van het bepaalde in lid 1a van dit artikel na voltooiing van het meer- en minderwerk door partijen in onderling overleg worden bepaald.*
6. Indien in de Inkooporder verrekenprijzen voor verrekenbare hoeveelheden als bedoeld in artikel 39 lid 1, zijn op genomen, kunnen deze verrekenprijzen bij daarvoor in aanmerking komende gevallen, ook gehanteerd worden voor de verrekening van de hier bedoelde wijzigingen.
7. Bestekwijzigingen zullen de Aannemer schriftelijk worden opgedragen. De Aannemer kan hiertoe geen genoegen nemen met een overeenkomstige aantekening in het dagboek, het weekrapport of het verslag van de bouwvergadering. *Opgedragen meer- en minderwerk waarvoor in afwijking van het bepaalde in dit lid geen schriftelijke opdracht heeft plaatsgevonden, dient op initiatief van de Aannemer door deze en de Opdrachtgever gezamenlijk binnen 5 Werkdagen na het ontstaan ervan schriftelijk te worden vastgelegd.*
8. Ten aanzien van bestekwijzigingen zal op verzoek van de Directie of van de Aannemer een afzonderlijke termijn worden overeengekomen, binnen welke het meerwerk zal worden voltooid, hetgeen dan in de schriftelijke opdracht

wordt vermeld.

9. Bij meerjarige onderhoudsbestekken wordt bij de in het derde lid vermelde totalen van bijbetalingen en van inhoudingen elk onderhoudsjaar op zichzelf beschouwd.
10. De Opdrachtgever zal de reeds aangevoerde, de blijkens de vrachtbrief afgezonden en de uitsluitend ten behoeve van het Werk bestelde Bouwstoffen, die ten gevolge van bestekwijzigingen niet kunnen worden gebruikt, voor zover deze Bouwstoffen aan de gestelde eisen voldoen, overnemen of deswege een billijke schadevergoeding verlenen.

Artikel 36 Verrekening van meer- en minderwerk

1. Verrekening van meer- en minderwerk vindt slechts plaats indien dit schriftelijk is overeengekomen en:
 - a. ingeval van bestekwijzigingen (artikel 35);
 - b. ingeval van afwijkingen van de bedragen van de stelposten (artikel 37);
 - c. ingeval van afwijkingen van geschatte hoeveelheden (artikel 38, tweede lid);
 - d. ingeval van afwijkingen van verrekenbare hoeveelheden (artikel 39);
 - e. in de gevallen waarin verrekening als meer- en minderwerk in deze Voorwaarden of in de Overeenkomst is voorgeschreven. In deze gevallen is het bepaalde in artikel 36 lid 1a van overeenkomstige toepassing. Aanspraken van de Aannemer en de Opdrachtgever op hetgeen overigens ter zake van de Overeenkomst verschuldigd is blijven onverlet.
2. De verrekening van het meerwerk geschiedt door bijbetaling, die van het minderwerk door inhouding op de aannemingssom. De Opdrachtgever en de Aannemer komen overeen op welke wijze – ineens of in gedeelten – en wanneer de verrekening geschiedt van het meer- en het minderwerk of, indien er zowel van meer als van minderwerk sprake is, van het saldo daarvan.
3. Indien omtrent wijze en tijdstip van de verrekening van het meer- en minderwerk niets is overeengekomen, geschiedt deze verrekening, met inachtneming van het bepaalde in artikel 40 lid 7, ineens bij de eindafrekening van het Werk.
4. Indien bij de eindafrekening van het Werk blijkt, dat het totaal van het reeds verrekende en het nog te verrekenen minderwerk dat van het reeds verrekende en het nog te verrekenen meerwerk overtreft, heeft de Aannemer *géén recht op enige vorm van dervingskosten en of enige andere vorm van schadevergoeding*.
5. Voor de toepassing van het bepaalde in het vijfde lid wordt onder het Werk verstaan:
 - a. bij aanneming in massa, de werken van de percelen gezamenlijk;
 - b. bij meerjarige onderhoudsbestekken de werken van de onderhoudsjaren gezamenlijk.

Artikel 37 Stelposten

1. Onder stelposten worden verstaan in de Inkooporder als zodanig aangeduide geldbedragen, welke in de aannemingssom zijn begrepen en ten laste waarvan nader in de Inkooporder beschreven uitgaven worden gebracht.
2. Indien de som van de uitgaven, die ten laste van een stelpost worden gedaan, hoger of lager blijkt te zijn dan het bedrag van die stelpost, zal de afwijking worden verrekend, *mits onderbouwd middels een deugdelijke administratie*.
3. Bij de ten laste van stelposten te brengen uitgaven, die betrekking hebben op de aanschaf van Bouwstoffen, wordt gerekend met prijzen, welke zijn samengesteld uit:
 - a. de prijzen op basis van Delivery Duty Paid levering of in het vervoermiddel bij het Werkterrein;
 - b. een aannemersvergoeding van 10% van de onder a. bedoelde prijzen, tenzij anders overeengekomen.
4. Kosten van emballage en de terugzending daarvan komen voor rekening van de Aannemer, behalve voor zover die kosten, door de invulling die aan de stelpost wordt gegeven, hoger zijn dan die waarmee de Aannemer redelijkerwijs rekening heeft moeten houden.
5. De kosten van het in het Werk brengen van ten laste van stelposten aangeschafte Bouwstoffen zijn in de aannemingssom begrepen en worden niet afzonderlijk verrekend.
6. De aanschaffing van Bouwstoffen, waarvoor stelposten zijn opgenomen, geschiedt door de Aannemer volgens nadere opdracht van de Directie en, tenzij de Directie de Aannemer daarin vrijlaat, bij leveranciers die daartoe door haar worden aangewezen.
7. Bij de ten laste van stelposten te brengen uitgaven, die betrekking hebben op de verrichting van werkzaamheden, wordt gerekend met prijzen, welke zijn samengesteld uit:
 - a. de voor de uitvoering nodige kosten, voor zover deze rechtstreeks op de uitvoering betrekking hebben;
 - b. een aannemersvergoeding van 10% van de onder a. bedoelde kosten, tenzij anders overeengekomen.De kosten op de bouwplaats voor algemene inrichting, verzorging en uitvoering worden niet afzonderlijk verrekend, maar worden geacht in de aannemingssom te zijn begrepen, behalve voor zover die kosten, door de

- invulling die aan de stelpost wordt gegeven, hoger zijn dan die waarmee de Aannemer redelijkerwijs rekening heeft moeten houden.
8. De verrichting van werkzaamheden als bedoeld in lid 7 geschiedt volgens nadere opdracht van de Directie door de Aannemer of door derden, die daartoe door haar worden aangewezen.
 9. Bij de ten laste van stelposten te brengen uitgaven, die betrekking hebben op het doen van betalingen aan derden, wordt gerekend met bedragen, welke zijn samengesteld uit:
 - a. het bedrag van de aan derden gedane betaling, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
 - b. een aannemersvergoeding van 5% van het onder a. bedoelde bedrag tenzij anders overeengekomen.
 10. Betalingen aan derden, waarvoor stelposten zijn opgenomen, geschieden door de Aannemer volgens nadere opdracht van de Directie.
 11. Alvorens een uitgave ten laste van een stelpost te brengen, kan de Directie van de Aannemer overlegging van bewijsstukken verlangen.

Artikel 38 **Hoeveelheden**

1. Onder verrekenbare hoeveelheden worden verstaan de in de Inkooporder als zodanig aangeduide hoeveelheden; afwijkingen worden verrekend overeenkomstig het bepaalde in artikel 39.
2. Onder geschatte hoeveelheden worden verstaan de met de toevoeging 'naar schatting', 'ongeveer' of dergelijke aanduidingen in de Inkooporder genoemde hoeveelheden. Een afwijking van een geschatte hoeveelheid wordt verrekend indien en voor zover er sprake is van een afwijking die meer bedraagt dan 10% van die geschatte hoeveelheid, tenzij zulks aanleiding tot onbillijkheid zou geven.
3. Afwijkingen van andere dan de in het eerste of tweede lid bedoelde hoeveelheden, welke door de Directie worden verlangd of voorgeschreven, worden beschouwd als bestekwijzigingen en verrekend overeenkomstig het bepaalde in artikel 35.
4. Indien in de Inkooporder hoeveelheden Bouwstoffen zijn vermeld, worden daaronder verstaan, voor zover niet anders is bepaald, hoeveelheden in het Werk gemeten. *Voor wapeningsstaal geldt, dat de verrekenbare hoeveelheid bepaald zal worden aan de hand van de buigstaten, berekend naar het theoretisch gewicht; stelijzer wordt niet verrekend. De buigstaten moeten hiertoe op het Werk aanwezig zijn, voordat door de DIREKTIE tot keuring van het betreffende onderdeel wordt overgegaan.*
5. De meting van geleverde of verwerkte Bouwstoffen geschiedt door de Aannemer ten overstaan van de Directie en op door haar goed te keuren wijze.

Artikel 39 **Afwijkingen van verrekenbare hoeveelheden**

1. Indien in de Inkooporder verrekenbare hoeveelheden zijn opgenomen en deze blijken te hoog of te laag te zijn om het Werk overeenkomstig de bepalingen van de Inkooporder of de aard van het Werk tot stand te brengen, zullen de afwijkingen van deze hoeveelheden worden verrekend tegen verrekenprijzen, die daartoe bij de totstandkoming van de Overeenkomst zijn overeengekomen.
2. Indien een verrekenprijs voor afwijkingen van een in de Inkooporder opgenomen verrekenbare hoeveelheid te laag of te hoog blijkt te zijn, zal een gewijzigde verrekenprijs tussen de Opdrachtgever en de Aannemer worden overeengekomen. De herziening zal slechts kunnen plaats vinden, indien meer dan 110% of minder dan 90% van de in de Inkooporder opgenomen verrekenbare hoeveelheid is of zal worden verwerkt.
3. Indien overeenkomstig het bepaalde in het tweede lid een verrekenprijs wordt gewijzigd, wordt de afwijking van de in de Inkooporder opgenomen verrekenbare hoeveelheid verrekend tegen die gewijzigde verrekenprijs; zodanige wijziging leidt echter niet tot wijziging van de aannemingssom.
4. Indien voor een bepaalde bouwstof of voor een bepaald soort Werk meer dan één verrekenbare hoeveelheid in de Inkooporder is opgenomen en voor die hoeveelheden een zelfde verrekenprijs geldt, wordt voor de toepassing van het bepaalde in het tweede en derde lid het totaal van deze hoeveelheden als de in de Inkooporder opgenomen verrekenbare hoeveelheid beschouwd.
5. In de in dit artikel bedoelde verrekenprijzen worden geacht begrepen te zijn alle rechtstreeks of zijdelings voor de uitvoering nodige kosten en een aannemersvergoeding. In de aannemersvergoeding worden de algemene kosten van de Aannemer en een normale aannemerswinst geacht begrepen te zijn.

Artikel 40 **Betaling**

1. Het ingevolge de Overeenkomst aan de Aannemer toekomende bedrag is het saldo, gevormd door de aannemingssom, verhoogd onderscheidenlijk verlaagd met hetgeen overigens aan of door hem ter zake van de Overeenkomst verschuldigd is.

2. Indien de Aannemer volgens de Overeenkomst recht heeft op betaling in termijnen, heeft met het oog op het verschijnen van een betalingstermijn opnemings van het uitgevoerde gedeelte van het Werk plaats. *De betalingscondities zijn in de Overeenkomst opgenomen. Indien de zogenaamde 'verleggingsregeling BTW' op de Overeenkomst van toepassing is, dient de Aannemer dit op de factuur te vermelden.*
3. Bij de opnemings, bedoeld in het tweede lid, wordt rekening gehouden met de waarde van goedgekeurde, doch nog niet verwerkte *Bouwstoffen, welke op het Werkterrein aanwezig zijn*, voor zover deze krachtens artikel 19 eigendom van de Opdrachtgever zijn geworden.
4. Geschiedt de opnemings, bedoeld in het tweede lid, niet binnen acht dagen nadat de Aannemer daarom heeft verzocht, dan kan de Aannemer schriftelijk een nieuwe aanvraag tot de Directie richten, met verzoek binnen vier dagen tot opnemings over te gaan. Voldoet de Directie niet aan dit verzoek, dan wordt de opnemings geacht te zijn geschied en wordt het door de Aannemer in zijn verzoek opgegeven termijnbedrag uitbetaald overeenkomstig het in het zesde lid bepaalde.
5. Indien de Directie na een opnemings, bedoeld in het tweede lid, nalaat binnen *tien* dagen nadat de Aannemer daarom schriftelijk heeft verzocht, het resultaat van de opnemings bekend te maken, wordt het door de Aannemer in zijn verzoek opgegeven termijnbedrag uitbetaald overeenkomstig het in het zesde lid bepaalde.
6. De betaling van een termijn *zal plaatsvinden binnen de in de Inkooporder overeengekomen betalingstermijn:*
 1. bij de opnemings, bedoeld in het tweede lid, is gebleken dat de Aannemer recht heeft op betaling van een termijn, en
 2. de door de Aannemer in te dienen declaratie in goede orde door de Directie is ontvangen.
7. Indien een termijn verschenen is, waarvan het bedrag beïnvloed kan worden door de eindafrekening van het gehele Werk, wordt die termijn gesteld op het bedrag, dat de Aannemer, gegeven de voortgang van het Werk, toekomt en wordt dit bedrag aan hem uitbetaald. *Ingeval van een geschil over de omvang van de vordering van de Aannemer heeft deze recht op betaling van het gedeelte van de vordering waarover geen geschil bestaat.*
8. Indien een termijn nog niet verschenen is, kan de Opdrachtgever niettemin, zo daartoe aanleiding bestaat, tot gedeeltelijke betaling daarvan overgaan.
9. Indien niet is overeengekomen dat betaling in termijnen zal geschieden, ontvangt de Aannemer, vooruitlopend op de eindafrekening, *conform overeengekomen betaaltermijn*, nadat het Werk is opgeleverd het bedrag, dat hem toekomt.
10. Op de betaling van bedragen buiten de aannemingsom of van bedragen buiten de termijnen van de aannemingsom is het bepaalde in het zesde lid van overeenkomstige toepassing.
11. Zo spoedig mogelijk na de oplevering van het Werk, of, indien in de Inkooporder een onderhoudstermijn is voorgeschreven, zo spoedig mogelijk na het verstrijken daarvan, wordt de eindafrekening van het Werk opgesteld. Hetgeen reeds is betaald wordt dan in mindering gebracht op hetgeen de Aannemer volgens het eerste lid toekomt en het restant wordt hem *conform betaaltermijn* betaald. Indien de Aannemer bij de eindafrekening een bedrag aan de Opdrachtgever verschuldigd blijkt, is hij *conform overeengekomen betaaltermijn* tot betaling daarvan gehouden. *De Aannemer verplicht zich ten opzichte van de Opdrachtgever uiterlijk 2 maanden na de oplevering van het Werk, respectievelijk na afloop van de onderhoudstermijn, alle nog openstaande posten te factureren op straffe van verval van het recht op betaling.*
12. Indien door in gebreke blijven of onvermogen van de Aannemer de Opdrachtgever het Werk geheel of gedeeltelijk uitvoert, of door anderen doet uitvoeren, wordt de betaling opgeschort, totdat zal zijn gebleken, welk bedrag dientengevolge door of aan de Aannemer verschuldigd is. Het bepaalde in artikel 48, eerste en tweede lid, is niet van toepassing over het tijdvak van de opschorting.
13. In de in het voorgaande lid bedoelde gevallen heeft de Opdrachtgever tevens het recht om voor rekening van de Aannemer rechtstreeks aan onderaannemers en leveranciers een billijke vergoeding uit te keren voor de werkzaamheden en leveringen, waarvoor deze nog geen betaling genoten. De Opdrachtgever gaat hiertoe niet over dan na de Aannemer of diens wettelijke vertegenwoordiger ter zake te hebben gehoord.
14. *De Aannemer vrijwaart de Opdrachtgever tegen alle vorderingen van derden die niet voortkomen uit fouten, nalatigheid of onvoorzichtigheid waarvoor Opdrachtgever aansprakelijk is, voor zover bij de uitvoering van de Overeenkomst ontstaan.*
15. *Indien de Wet Ketenaansprakelijkheid of de Wet Inlenersaansprakelijkheid op deze Overeenkomst van toepassing is, zal indien de Aannemer die niet bij een waarborgfonds aangesloten is, door Opdrachtgever betalingen voor zover betrekking hebbend op de door de Aannemer verschuldigde sociale premies, volksverzekeringen, loonbelasting en daarop betrekking hebbende BTW uitsluitend aan de Aannemer betaald worden op een G-rekening op naam van de Aannemer.*

Artikel 41

Omzetbelasting

1. De ter zake van het Werk verschuldigde omzetbelasting is niet begrepen in de tussen Opdrachtgever en Aannemer

- overeengekomen of overeen te komen bedragen en prijzen, doch het bedrag daarvan wordt door de Aannemer in zijn prijsopgaven afzonderlijk vermeld.
2. De Opdrachtgever vergoedt de Aannemer de ter zake van het Werk verschuldigde omzetbelasting.
 3. De Aannemer ontvangt echter geen vergoeding van de ter zake van het Werk verschuldigde omzetbelasting voor zover deze van de Opdrachtgever wordt geheven.
 4. De berekening van hetgeen de Aannemer ingevolge de Overeenkomst toekomt geschiedt met inachtneming van bedragen en prijzen, waarin de omzetbelasting niet is begrepen; de berekening van de door de Opdrachtgever aan de Aannemer te vergoeden omzetbelasting geschiedt afzonderlijk.
 5. De vergoeding van omzetbelasting aan de Aannemer geschiedt gelijktijdig met de ter zake van het Werk aan hem te verrichten betalingen.

Artikel 42 Kortingen

1. Bij overschrijding van de termijn, waarbinnen het Werk moet worden opgeleverd heeft de Opdrachtgever zonder enige ingebrekestelling aanspraak op een korting ten bedrage van 1 % van de AANNEEMSOM met een minimum van € 1.000,-- voor iedere kalenderdag waarmee de termijn, waarbinnen het Werk moet worden opgeleverd wordt overschreden tot een maximumbedrag van 10 % van de AANNEEMSOM.
Naast de te betalen korting behoudt de Opdrachtgever volledig zijn civielrechtelijke aanspraken op vergoeding van de door hem geleden schade als gevolg van desbetreffende tekortkoming van de Aannemer.
Voor de toepassing van dit artikel wordt als dag van oplevering aangemerkt de dag, welke door de Aannemer overeenkomstig het bepaalde in artikel 9, eerste lid, of, ingeval van heropneming na onthouding van goedkeuring, overeenkomstig het bepaalde in artikel 9, achtste lid, is opgegeven, mits het Werk vervolgens is of geacht wordt te zijn goedgekeurd.
2. Geen korting wordt opgelegd voor na de opleveringstermijn verstreken dagen die geen werkdag zijn. Evenmin wordt korting opgelegd voor de zowel binnen als na bedoelde termijn gevallen dagen, dat de oplevering door overmacht is vertraagd, voor zover daarmee bij een verleende termijnverlenging geen rekening is gehouden. Vertraging in de voortgang van het Werk door bedrijfsstoornissen en – indien de opleveringstermijn niet is bepaald in werkbare werkdagen – door onwerkbaar dagen, wordt daarbij slechts als overmacht aangemerkt, voor zover die vertraging van ongewone duur is geweest.
3. Geen korting wordt opgelegd wegens overschrijding van een termijn, indien en voor zover deze overschrijding het gevolg is van overschrijding van een eerder geëindigde termijn, waarvoor reeds korting is opgelegd, mits de bedoelde termijnen met elkaar in verband staan.
4. Kortingen worden verbeurd enkel ten gevolge van het verschijnen van de bepaalde dag, zonder dat deswege een ingebrekestelling nodig is om daarvan te doen blijken.
5. Kortingen en andere bedragen, die ingevolge de Overeenkomst door de Aannemer verschuldigd zijn, worden bij de eerstvolgende betalingstermijn en zo nodig bij volgende termijnen van betaling ingehouden of op andere wijze op de Aannemer verhaald.

Artikel 43 Verpanding of cessie door de Aannemer aan derden

Cessie door de Aannemer van enige vordering op de Opdrachtgever is niet toegestaan. Bedoelde vorderingen zijn ook in goederenrechtelijke zin niet overdraagbaar. Verpanding van vorderingen op de Opdrachtgever aan de huisbankier van Aannemer is evenwel toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de Opdrachtgever met uitzondering van die delen van vorderingen die conform art. 40 lid 15 op de G-rekening van de Aannemer zijn betaald.

HOOFDSTUK X GARANTIE, ZEKERHEIDSTELLING, VERZEKERING

Artikel 44 Garantie

1. *Aannemer garandeert de eigenschappen en het functioneren van het Werk en zal die delen van het Werk herstellen of vervangen, die niet op de juiste wijze functioneren of defect raken binnen 10 (tien) jaren na de datum van oplevering of binnen 10 (tien) jaren na de datum van ingebruikneming, indien deze datum later valt. Herstelde of vervangen delen van het Werk worden vanaf de datum van herstel of vervanging voor een aanvullende periode van 2 (twee) jaren gegarandeerd.*
2. Bovenbedoelde garantietermijn zal worden verlengd met de perioden gedurende welke het Werk of delen

daarvan niet konden worden gebruikt of waarvan de ingebruikneming is vertraagd als gevolg van een gebrek dat gedekt wordt door deze garantie.

3. *De Aannemer garandeert dat het opgeleverde Werk geschikt is en blijft voor het doel waarvoor Opdrachtgever het wil gebruiken, voorzover dit doel Aannemer bekend kan zijn.*
4. *Aannemer garandeert (i) te handelen met inachtneming van alle van toepassing zijnde (inter)nationale wet- en regelgeving, en alle industriële, inclusief alle van toepassing zijnde wet- en regelgeving ten aanzien van internationale handel, zoals embargo's, import- en exportbeperkingen en sanctielijsten, veiligheid, gezondheid en milieu en professionele normen, standaarden, richtlijnen en codes in verband met het uitvoeren van de Inkooporder, (ii) dat de goederen voldoen aan de specificaties en eisen van de Inkooporder, juist functioneren, ongebruikt zijn, met goede materialen en goed vakmanschap zijn vervaardigd, vrij zijn van alle gebreken, niet op enigerlei wijze zijn bezwaard en vrij zijn van pandrechten en retentierechten en (iii) de kwaliteit en de resultaten van de diensten die Aannemer verricht overeenkomstig de eisen en specificaties van de Inkooporder.*
5. *De Aannemer is gehouden alle in de garantietermijn bestaande of optredende gebreken van het Werk voor eigen rekening en risico te herstellen ten genoegen van Opdrachtgever en binnen een door deze te stellen redelijke termijn.*
6. *De Aannemer is volledig verantwoordelijk voor de juistheid en volledigheid van alle door hem opgestelde documenten, planning en uitvoeringsplannen daaronder begrepen, en hij is aansprakelijk voor alle directe kosten als gevolg van fouten of onvolledigheid.*
7. *Niet tegenstaande het voorgaande blijft Aannemer aansprakelijk voor gebreken die zich na afloop van de garantietermijn manifesteren, indien deze naar wet, rechtspraak en/of verkeersopvatting voor rekening van Aannemer komen.*

Artikel 45. Zekerheidstelling

1. Het bepaalde in dit artikel is van toepassing, tenzij de Inkooporder anders bepaalt.
2. Opdrachtgever is gerechtigd om van de Aannemer te bedingen dat deze zekerheid stelt voor de nakoming van zijn verplichtingen die voortvloeien uit de Overeenkomst; indien door de Aannemer zekerheid dient te worden gesteld, geldt het bepaalde in het derde tot en met het vijfde lid van dit artikel.
3. De waarde van de zekerheid is gelijk aan 10% van de aannemingsom en de zekerheid dient te worden gesteld in de vorm van een bankgarantie.
4. De zekerheid blijft van kracht tot het tijdstip waarop het Werk als opgeleverd wordt beschouwd, met dien verstande dat, indien sprake is van kleine gebreken als bedoeld in artikel 9, zevende lid, de zekerheid van kracht blijft tot het tijdstip waarop de Aannemer deze gebreken heeft hersteld. Indien in de Inkooporder een onderhoudstermijn is voorgeschreven, blijft de zekerheid van kracht tot overeenkomstig artikel 11, zesde lid, is geconstateerd dat de Aannemer aan zijn verplichtingen heeft voldaan.
5. De Aannemer doet uitdrukkelijk afstand van enig opschortings- dan wel retentierecht.

Artikel 46 Verzekering

1. *Opdrachtgever zal voor de duur van de Werkzaamheden ervoor zorgdragen dat een Constructie All Risks-verzekering ("CAR") wordt afgesloten. Deze verzekering dekt:*
 - a. *verlies van of schade aan het Werk tot het bedrag zoals vermeld in de Inkooporder;*
 - b. *aansprakelijkheid ten opzichte van derden in verband met de uitvoering van de Werkzaamheden;*
 - c. *en schade aan bestaande eigendommen en voorzieningen van Opdrachtgever.*
2. *Aannemer en onderaannemers zullen medeverzekerd zijn onder bovengenoemde CAR verzekering, echter met inachtneming van een eigen aansprakelijkheid voor eigen risico conform het bedrag vermeld in de Inkooporder.*
3. *Aannemer zal voor eigen rekening voor de duur van diens verplichtingen onder deze Inkooporder een Aansprakelijkheidsverzekering voor Bedrijven ("AVB") afsluiten met een dekking van tenminste € 5 miljoen per gebeurtenis voor zijn aansprakelijkheid voor materiële schade en schade aan personen en eventuele schade ten gevolge van fouten en tekortkomingen van Aannemer of zijn personeel. De dekking van de AVB zal niet minder zijn dan de dekking onder de Nederlandse Beurspolis voor Aansprakelijkheid (NBA 2014). De dekking is aanvullend op de CAR-verzekering, vermeld in lid 1 hiervan.*
4. *De AVB van Aannemer dient expliciet te voorzien in een excesverzekering op de Wettelijke Aansprakelijkheid Motorvoertuigen (WAM) met een dekking van € 5 miljoen per gebeurtenis voor alle transportmiddelen van Aannemer die worden ingezet op de desbetreffende locaties.*

5. *Indien en voor zover de Werkzaamheden alleen of in hoofdzaak bestaat uit het verlenen van professionele diensten (zoals ontwerp, engineering, inkoopdiensten, toezicht en/of begeleiding van montage en inbedrijfstelling), zal Aannemer voor eigen rekening, voor de duur van diens verplichtingen onder deze Inkooporder en gedurende 5 jaren daarna, een Beroepsaansprakelijkheidsverzekering afsluiten met een dekking van tenminste € 2 miljoen per gebeurtenis voor zijn aansprakelijkheid voor schade als gevolg van zijn beroepsfouten en die van zijn personeel en zijn vertegenwoordigers, voortvloeiende uit het uitvoeren van genoemde professionele diensten. Voor materiele schade is deze verzekering aanvullend op de CAR-verzekering als vermeld in lid 1 hiervan.*
6. *Alle verzekeringen van Aannemer onder deze Inkooporder of anders, dienen een clause te bevatten die Opdrachtgever, de met Opdrachtgever gelieerde bedrijven, zijn personeel, vertegenwoordigers of agenten vrijwaart tegen alle aanspraken, waarvoor Aannemer wettelijk en/of contractueel aansprakelijk is.*
7. *Aannemer is ten opzichte van Opdrachtgever verantwoordelijk dat iedere onderaannemer medeverzekerd zal zijn onder de in lid 3. en lid 4. genoemde verzekeringen of dat iedere onderaannemer dezelfde verzekeringen zal afsluiten ten behoeve van zijn handelingen of handelingen van zijn personeel, vertegenwoordigers en agenten.*
8. *Opdrachtgever en Aannemer zijn aansprakelijk voor het tijdig en voldoende uitnemen en in standhouden van genoemde verzekeringen. De genoemde verzekeringen zijn op geen enkele wijze, anders dan hierin vermeld, van invloed op de aansprakelijkheid van Aannemer onder de Inkooporder.*
9. *De verzekeraar(s) van Aannemer zal (zullen) afstand doen van zijn (hun) regresrecht jegens Opdrachtgever, zijn gelieerde ondernemingen, zijn personeel, vertegenwoordigers en agenten.*
10. *Partijen zullen wederzijds de benodigde assistentie verlenen ten behoeve van het verstrekken van informatie en documentatie benodigd voor de uitvoering van enige verzekeringsclaim in verband met de Inkooporder.*
11. *Aannemer zal op verzoek van Opdrachtgever een verklaring van de verzekeraar overleggen ter bevestiging van het bestaan van de in lid 3 en lid 4 genoemde verzekeringen. Deze verklaring dient tevens een voorziening te bevatten dat Opdrachtgever 30 (dertig) kalenderdagen voor de vervaldatum of opzegging van de verzekering(en) schriftelijk wordt geïnformeerd.*
12. *Voor genoemde verzekeringen dienen bij een verzekeringsmaatschappij(en) te zijn afgesloten met een minimum rating BBB volgens "Standard & Poor's".*

HOOFDSTUK XI - SCHADE AAN HET WERK

Artikel 47 Schade aan het Werk

1. Onder schade aan het Werk in de zin van dit artikel wordt verstaan schade aan het geheel of gedeeltelijk door de Aannemer ten behoeve van de Opdrachtgever gebouwde of gemaakte, aan de hulpwerken, aan de op of bij het Werk aangevoerde Bouwstoffen en voor het Werk noodzakelijke hulpmiddelen. Onder schade aan Bouwstoffen wordt tevens verstaan het verlies daarvan.
2. Van het ontstaan van schade aan het Werk geeft de Aannemer zo spoedig mogelijk, in elk geval binnen een week nadat hem daarvan is gebleken of had kunnen blijken, kennis aan de Directie.
3. Onverminderd de aansprakelijkheid van partijen krachtens de Overeenkomst of de wet is schade aan het Werk voor rekening van de Aannemer, tenzij deze schade het gevolg is van buitengewone omstandigheden tegen de schadelijke gevolgen waarvan de Aannemer in verband met de aard van het Werk geen passende maatregelen heeft kunnen of behoeven te nemen, en het onredelijk zou zijn de schade geheel of gedeeltelijk voor zijn rekening te doen komen.
4. Na het ontstaan van schade aan het Werk is de Aannemer verplicht tijdig de nodige maatregelen tot beperking daarvan te treffen. Bij aanwezigheid van de Directie handelt hij daarbij onder haar goedkeuring.
5. Schade aan het Werk, die is ontstaan tengevolge van het niet nakomen van de in het tweede of vierde lid genoemde verplichting, is voor rekening van de Aannemer.
6. Schade aan het Werk, welke voor rekening van de Aannemer is, zal door deze worden hersteld binnen door de Directie eventueel te stellen termijnen, tenzij van de Aannemer redelijkerwijs niet kan worden verlangd, dat het herstel door hem geschiedt. In dit geval, alsmede indien redelijkerwijs van de Opdrachtgever niet kan worden verlangd, dat hij het herstel door de Aannemer laat verrichten, kan de Opdrachtgever in plaats daarvan een geldelijke vergoeding van de Aannemer vorderen.
7. Niet voor rekening van de Aannemer komende schade aan het Werk zal, indien de Opdrachtgever daartoe de wens te kennen geeft en dit redelijkerwijs van de Aannemer kan worden verlangd, eveneens door deze worden hersteld binnen door de Directie eventueel te stellen termijnen. In dit geval wordt het herstel als meerwerk verrekend.

8. *De Opdrachtgever is gerechtigd schade en gebreken die geen uitstel gedogen vanwege bedrijfsomstandigheden, veiligheid en/ of wettelijke regelingen te herstellen, zonder dat de Aannemer daartoe vooraf in gebreke is gesteld. De herstellkosten hiervan zijn voor rekening van de Aannemer, tenzij Aannemer aantoonbaar dat de schade en gebreken hem niet kunnen worden toegerekend.*

HOOFDSTUK XII - IN GEBREKE BLIJVEN, ONVERMOGEN OF OVERLIJDEN VAN EEN DER PARTIJEN

Artikel 48 In gebreke blijven, onvermogen van de Opdrachtgever

1. Indien de Opdrachtgever de in gevolge de Overeenkomst verschuldigde betalingen niet tijdig verricht en de vertraging niet het gevolg is van een omstandigheid waarvoor de Aannemer verantwoordelijk is, heeft deze aanspraak op vergoeding van rente tegen het wettelijk percentage *ex art. 6:119 BW* met ingang van de dag, waarop de betaling uiterlijk had moeten geschieden. De rentevordering van de Aannemer zal nimmer omvatten rente van rente.
2. Indien na verloop van *30 dagen* sedert de dag waarop de betaling uiterlijk had moeten geschieden, deze nog niet heeft plaats gevonden en een nadien door de Aannemer verzonden schriftelijke aanmaning na verloop van 14 (veertien) dagen evenmin tot betaling heeft geleid, *is de Aannemer bevoegd*, mits hij zulks in de aanmaning heeft vermeld, hetzij de uitvoering van het Werk te schorsen tot de Opdrachtgever het door hem verschuldigde heeft betaald, hetzij het Werk in onvoltooide staat te beëindigen. Met betrekking tot de schorsing respectievelijk de beëindiging in onvoltooide staat is het bepaalde in artikel 14 van overeenkomstige toepassing. *Deze bepaling is niet van toepassing indien de verschuldigdheid van de betaling in dispuut is.*
3. Het bepaalde in het tweede lid omtrent schorsen en beëindigen in onvoltooide staat is niet van toepassing, indien de vordering van de Aannemer betrekking heeft op een bedrag, waaromtrent de Opdrachtgever een *voorlopige voorziening* aanhangig heeft gemaakt.
4. Indien de Opdrachtgever in staat van faillissement wordt verklaard, is de Aannemer bevoegd de curator te sommeren om binnen acht dagen te verklaren of hij bereid is het Werk te doen voortzetten onder zodanige genoegzame zekerheidstelling als de Aannemer blijkens de sommatie verlangt. Indien de curator zich bereid verklaart het Werk te doen voortzetten, is hij verplicht bij die verklaring de verlangde zekerheid te stellen. Indien de curator niet bereid is het Werk te doen voortzetten, is de Aannemer gerechtigd het Werk in onvoltooide staat te beëindigen. Met betrekking tot de beëindiging in onvoltooide staat is het bepaalde in artikel 14 van overeenkomstige toepassing.
5. Ingeval de Opdrachtgever onder curatele wordt gesteld, is het bepaalde in het vierde lid van overeenkomstige toepassing. Ingeval de Opdrachtgever surseance van betaling wordt verleend of hij met rechterlijke machtiging in een psychiatrisch ziekenhuis wordt geplaatst, is het bepaalde in het vierde lid eveneens van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor 'de curator' wordt gelezen 'de Opdrachtgever en de bewindvoerder' onderscheidenlijk 'de provisionele bewindvoerder of de curator'.

Artikel 49 In gebreke blijven, onvermogen of overlijden van de Aannemer

1. Ingeval de Aannemer de op hem rustende verplichtingen niet nakomt en de Opdrachtgever hem deswege in gebreke stelt, zal de ingebrekestelling schriftelijk geschieden en zal de Opdrachtgever de Aannemer daarbij een redelijke termijn stellen om alsnog zijn verplichtingen na te komen. Reeds voordat de gestelde termijn is verstreken, is de Opdrachtgever in dringende gevallen gerechtigd voor rekening van de Aannemer zodanige maatregelen te nemen als hij ten nutte van het Werk dienstig oordeelt. Indien de Aannemer nalatig blijft zijn verplichtingen na te komen, is de Opdrachtgever gerechtigd het Werk voor rekening van de Aannemer te voltooien of te doen voltooien, onverminderd des opdrachtgevers recht op schadevergoeding.
2. Ingeval de Aannemer voor de uitvoering van het Werk te weinig personeel of hulpmiddelen, dan wel hulpmiddelen van onvoldoend vermogen of gebrekkige hulpmiddelen bezigt, waardoor naar het oordeel van de Directie ontoelaatbare vertraging in de uitvoering ontstaat, zal de Directie de Aannemer schriftelijk aanmanen de uitvoering te bespoedigen. Indien de Aannemer nalatig blijft, is de Directie gerechtigd voor rekening van de Aannemer zodanige maatregelen te nemen als zij voor de vlotte totstandkoming van het Werk dienstig oordeelt.
3. Ingeval de Aannemer in staat van faillissement wordt verklaard, is de Opdrachtgever bevoegd de curator te sommeren om binnen acht dagen te verklaren of hij bereid is het Werk voort te zetten onder zodanige genoegzame zekerheidstelling als de Opdrachtgever blijkens de sommatie verlangt. In afwachting van de beslissing omtrent de voortzetting van het Werk is de Opdrachtgever in dringende gevallen gerechtigd voor rekening van de Aannemer zodanige maatregelen te nemen als hij ten nutte van het Werk dienstig oordeelt. Indien de curator zich bereid verklaart het Werk voort te zetten, is hij verplicht bij die verklaring de verlangde zekerheid te stellen. *Indien na*

afloop van de termijn voornoemd in dit lid is gebleken dat de Overeenkomst niet gestand zal worden gedaan, wordt de Overeenkomst geacht met onmiddellijke ingang te zijn ontbonden. In dat geval zijn de extra kosten van voltooiing van het Werk voor rekening van de Aannemer.

4. Ingeval de Aannemer onder curatele wordt gesteld, is het bepaalde in het derde lid van overeenkomstige toepassing. Ingeval de Aannemer surseance van betaling wordt verleend of hij met rechterlijke machtiging in een psychiatrisch ziekenhuis wordt geplaatst, is het bepaalde in het derde lid eveneens van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor 'de curator' wordt gelezen 'de Aannemer en de bewindvoerder' onderscheidenlijk 'de provisionele bewindvoerder of de curator'.
5. Ingeval de Aannemer overlijdt, is de Overeenkomst niet uit dien hoofde ontbonden. Het bepaalde in het derde lid is alsdan van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor 'de curator' wordt gelezen 'de erfgenamen'. Indien de Opdrachtgever zulks verlangt, zijn de erfgenamen verplicht één van hen of een derde schriftelijk aan te wijzen om hen in alle opzichten te vertegenwoordigen.
6. De Opdrachtgever zorgt er voor, dat de kosten, die voor de Aannemer voortvloeien uit de toepassing van de bepalingen in dit artikel, binnen redelijke grenzen blijven.
7. Ingeval de Opdrachtgever overeenkomstig de bepalingen in dit artikel maatregelen ten dienste van het Werk neemt dan wel het Werk zelf voltooit of door derden doet voltooiën, is hij gerechtigd daarbij van alle ter beschikking van de Aannemer staande hulpmiddelen gebruik te maken of te doen maken.
8. De Opdrachtgever is verplicht de in het voorgaande lid bedoelde hulpmiddelen in goede staat te onderhouden of te doen onderhouden en deze zo spoedig mogelijk, nadat zij voor de uitvoering van het Werk niet meer nodig zijn, weer ter beschikking van de Aannemer te stellen. Schade, gedurende de periode van het gebruik aan deze hulpmiddelen toegebracht, is voor rekening van de Opdrachtgever, tenzij hij bewijst, dat de schade niet aan hem is toe te rekenen.

Hoofdstuk XIII. Kostenverhogende omstandigheden

Artikel 50 Kostenverhogende omstandigheden

1. Onder kostenverhogende omstandigheden worden in dit artikel verstaan omstandigheden die van dien aard zijn dat bij het tot stand komen van de Overeenkomst geen rekening behoefde te worden gehouden met de kans dat zij zich zouden voordoen, die de Aannemer niet kunnen worden toegerekend en die de kosten van het Werk aanzienlijk verhogen.
2. Indien kostenverhogende omstandigheden als bedoeld in het eerste lid intreden heeft de Aannemer aanspraak op bijbetaling, in voege als omschreven in het volgende lid en behoudens het bepaalde in het vierde lid.
3. Indien de Aannemer van oordeel is dat kostenverhogende omstandigheden zijn ingetreden dient hij de Opdrachtgever hiervan zo spoedig mogelijk schriftelijk op de hoogte te stellen. Alsdan zal de Opdrachtgever op korte termijn met de Aannemer overleg plegen omtrent de vraag of kostenverhogende omstandigheden zijn ingetreden en zo ja, in hoeverre de kostenverhoging naar redelijkheid en billijkheid zal worden vergoed.
4. De Opdrachtgever is gerechtigd om in plaats van toe te stemmen in een vergoeding als bedoeld in het derde lid het Werk te beperken, te vereenvoudigen of te beëindigen; alsdan zal het door de Opdrachtgever verschuldigde naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid worden vastgesteld.
5. Indien in deze voorwaarden of elders in de Overeenkomst bijzondere voorschriften zijn opgenomen omtrent kostenverhogende of buitengewone omstandigheden, is voor wat de in die voorschriften geregelde gevallen betreft het bepaalde in dit artikel niet van toepassing.

Hoofdstuk XIV. Vastleggen van de toestand, beslechting van geschillen

Artikel 51 Vastleggen van de toestand

1. Indien de Directie of de Aannemer tijdens de loop van het Werk de toestand, waarin enig onderdeel van het Werk op zeker tijdstip verkeert, of enig ander feit of feitenverloop betreffende de uitvoering of voorbereiding van het Werk wenst vast te leggen, kan zij of hij schriftelijk vorderen, dat die toestand gemeenschappelijk wordt opgenomen of dat feit of feitenverloop gemeenschappelijk wordt geconstateerd en in een op te maken en door hen beiden te ondertekenen proces-verbaal wordt beschreven.
2. Indien de Directie of de Aannemer aan de in het eerste lid bedoelde vordering niet voldoet, kan de wederpartij de toestand in een proces-verbaal doen vastleggen overeenkomstig het arbitragereglement van de Raad van Arbitrage voor de Bouw, zoals dit drie maanden voor de dag van de aanbesteding luidt, onverlet de bevoegdheid

van de wederpartij zelf de verlangde opnemingen en constatering in aanwezigheid van getuigen te verrichten en vast te leggen in een met de getuigen te ondertekenen proces-verbaal. De waardering van het aan dit proces-verbaal toe te kennen bewijs is aan het scheidsgerecht van genoemde Raad overgelaten.

3. Het proces-verbaal, bedoeld in het eerste en tweede lid, wordt in tweevoud opgemaakt; één exemplaar is bestemd voor de Directie en één voor de Aannemer.

Artikel 52 Voortzetting van het Werk

1. De Aannemer is gehouden, in afwachting van de totstandkoming van een uitspraak in het geschil, opvordering van de Directie het Werk volgens haar aanwijzingen voort te zetten, tenzij de *voorzieningenrechter* in kort geding anders beslist en onverminderd zijn rechten, die uit bedoelde uitspraak voor hem mochten voortvloeien.
2. Voor zover de uitkering van enige termijn van betaling vertraging zou ondervinden in verband met een aanhangig geschil, zal de Opdrachtgever *tot betaling van overeengekomen gedeelten van de termijn overgaan waarover geen geschil bestaat*.
Zodanige betaling zal niet in het geding kunnen worden gebruikt als bewijs van de erkenning door de Opdrachtgever van enig recht van de Aannemer.

HOOFDSTUK XV. Slotbepalingen (toevoeging)

Artikel 53 Intellectuele eigendomsrechten/uitvindingen

- 1 *Indien door toepassing, verwerking of uitvoering van door of vanwege de Opdrachtgever voorgeschreven constructies, onderdelen, materialen of werkwijzen, inbreuk wordt gemaakt op de intellectuele eigendomsrechten van derden, zal de Opdrachtgever de Aannemer vrijwaren tegen alle aanspraken en schadevorderingen van de benadeelde derden, tenzij de Aannemer, gelet op hetgeen hem bekend was of bekend behoorde te zijn, niet zonder de Opdrachtgever te waarschuwen tot de desbetreffende verrichting had mogen overgaan.*
- 2 *De Aannemer vrijwaart de Opdrachtgever tegen alle aanspraken en schadevorderingen van derden wegens in of door de uitvoering van het Werk door de Aannemer gepleegde inbreuk op intellectuele eigendomsrechten van derden.*
- 3 *Door de Aannemer tijdens de uitvoering van het Werk gedane uitvindingen alsmede enige bij de uitvoering van het Werk ontstane intellectuele eigendomsrechten die rechtstreeks met het Werk verband houden, zullen onverwijld door de Aannemer aan de Opdrachtgever worden overgedragen.*

Artikel 54 Geheimhouding

- 1 *De Aannemer is verplicht alle direct en indirect van de Opdrachtgever verkregen informatie en gegevens vertrouwelijk te behandelen. De Aannemer is bovendien verplicht deze informatie en gegevens niet aan derden ter beschikking te stellen behoudens indien zulks voor de uitvoering van de Overeenkomst noodzakelijk is. Deze verplichtingen vervallen indien de Aannemer kan aantonen dat de verkregen informatie en gegevens algemeen bekend zijn of worden buiten toedoen van de Aannemer of degene voor wie de Aannemer verantwoordelijk is; op het moment van verkrijging reeds aan de Aannemer bekend waren; aan de Aannemer ter beschikking zijn gesteld door een derde die tot terbeschikkingstelling van deze informatie en gegevens gerechtigd was.*
- 2 *De Aannemer verbindt zich ertoe geen der vertrouwelijke gegevens te onthullen aan of toegankelijk te maken voor enige derde (met inbegrip van, doch niet beperkt tot gelieerde ondernemingen, dochter- of moedermaatschappijen), tenzij Opdrachtgever daartoe voorafgaande schriftelijke toestemming gegeven heeft, en verder geen enkel gebruik te maken van deze vertrouwelijke gegevens.
Tekeningen en/of andere stukken zoals Bestek enzovoort, waarvan de Aannemer kan weten of mag aannemen, dat kennisname door onbevoegden Opdrachtgever schade kan aanbrengen, moet te allen tijden deugdelijk gearchiveerd worden binnen een beveiligd systeem.
De Aannemer zal het redelijk mogelijke doen om kennisneming van die stukken door onbevoegden te voorkomen.*
- 3 *De Aannemer verbindt zich verder om, in het geval dat een vertrouwelijk gegeven algemeen bekend wordt en in zijn bezit was of kwam, aan geen enkele derde mede te delen dat het betreffende gegeven aan hem medegedeeld is door Opdrachtgever.*

- 4 *De Aannemer dient voorts dezelfde geheimhoudingsverplichtingen als in het voorgaande omschreven op te leggen aan zijn werknemers en zal voor zover als redelijkerwijze mogelijk het aantal werknemers dat toegang heeft tot de vertrouwelijke gegevens beperken.*
- 5 *Het onthullen van vertrouwelijke gegevens aan de Aannemer dient niet te worden uitgelegd alsof aan de Aannemer een licentie of enig recht verleend wordt ten aanzien van Opdrachtgevers know-how of enig patent, respectievelijk enige patent-aanvraag in enig land met betrekking tot Opdrachtgevers know-how die Opdrachtgever momenteel of in de toekomst bezit of ter beschikking heeft; dergelijke licenties of rechten zijn voorwerp van afzonderlijke.*
- 6 *Door de Opdrachtgever verschaft informatie en gegevens dienen, voor zover de stand van het Werk zulks toelaat, op eerste verzoek van de Opdrachtgever door de Aannemer te worden geretourneerd.*

Artikel 55 Andere Algemene Voorwaarden

Voorwaarden die afwijken van deze voorwaarden gelden alleen indien deze door de Aannemer uitdrukkelijk zijn gesteld en door de Opdrachtgever schriftelijk zijn goedgekeurd. Een algemene verwijzing van de Aannemer naar diens algemene voorwaarden wordt niet beschouwd als zijnde uitdrukkelijk gesteld.

Artikel 56 Concernverrekening

Opdrachtgever kan bedragen, die hij uit welken hoofde dan ook, te eniger tijd aan Aannemer of enige tot aannemers concern behorende onderneming verschuldigd is of daarvan te vorderen heeft, zonder meer steeds verrekenen met bedragen die enige tot Opdrachtgevers concern behorende onderneming van Aannemer of enige tot Aannemers concern behorende onderneming te vorderen zal hebben of aan hem verschuldigd zal zijn.

Artikel 57 Overmacht

*Geen van beide partijen is ten opzichte van de ander aansprakelijk voor niet, niet gehele of niet juiste nakoming van zijn verplichtingen onder de Overeenkomst indien en voor zover die niet, niet gehele of niet juiste nakoming is veroorzaakt door omstandigheden buiten de macht van de getroffen partij, mits hij de wederpartij onmiddellijk bericht van deze omstandigheden onder vermelding van oorzaak en te verwachten duur.
Indien de overmacht situatie twee kalendermaanden heeft geduurd is de wederpartij gerechtigd de Overeenkomst zonder de kostenvergoeding bedoeld in artikel 14 lid 10, te beëindigen.*

Artikel 58 Toepasselijk recht / Geschillen

*Op de Inkooporder is uitsluitend het Nederlands recht van toepassing met uitzondering van de internationaal privaatrechtelijke verwijzingsregels. De in Wenen op 11 April 1980 gesloten Conventie van de Verenigde Naties inzake internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken (Weens Koopverdrag) is op de Inkooporder niet van toepassing
Tenzij partijen overeenkomen een geschil aan arbitrage voor te leggen, zullen alle geschillen tussen Aannemer en Opdrachtgever die voortvloeien uit de Inkooporder, uitsluitend worden voorgelegd aan de bevoegde rechter te Maastricht.*